

**Nosp̃en nga Mirres se Iesu
Kristo nga
JON
Muli
Batu nale nga mivsivseni lut
nga parmeteni naul ngel
puto suri**

Naul ngel os̃pe suri Iesu nga ni evi Nale se Atua nga mivi jinibb, ko m̃ilik tevi kerr. Jon oli naul ngel nga puloli jinibb parongwose parosuri nga Iesu evi jinibb nga Atua muloli rijrijen (promes) nga pukoni nga p̃ila mauren tevi jinibb, ko ni evi kele natu Atua. Ko oli erpok nga nir arongwose parla mauren re nise Iesu, suri arosuri ni (20:31).

Nanu nga womujnen nga Jon muwrai tweni, owra Iesu evi nale nga tuwi nga tuwi jer elik ko pa osuw, ko eptevi Atua (1:1). Ko vitunen easũpe suri nelesien (saen) nir nga Iesu mulolir nga arongwose puloli rraplesi wose nga Iesu evi weretunen natu Atua. Ko jinibb sopor arosuri Iesu ko arvivitu suri, ko sopor armusus parosuri ni.

Renge batun esngavöl drromon itul (13) ejpari esngavöl drromon ebut (17), Jon os̃pe suri nanu nga marremali nir re natpong nga devje nuval nir marini nga parrul totkoni Iesu. Re natpong ngok, Iesu ejiljilwer tevi jinibb sen nir nga puloli nir partur metmet re nanu nga parini

parmawos nir, ko owrai rurrngir e, nga pususi norrorrmien puto p̄iterter puwomu, ko vitunen devje nuval sen para-vini para-rrul totkoni.

Re batun 18 ejpari 21, Jon os̄pe suri devje nuval nga marrul totkoni Iesu. Ko arlai van re kot, ko vitunen arlai van arwuse re nai pelaot, ko emij. Ko vitunen emaur luwi kele, ko jinibb sen nir arlesi ni.

Re naul ngel, Jon os̄pe suri mauren nga sete mia-suw nabong sopen, nga jinibb orongwose p̄ilai ji Iesu Kristo kobbong. Mauren ngok etipatun lelingenok ko etajer van ji nir nga marosuri Iesu nga ni kobbong evi sel, ko evi batu nale weretunen, ko evi mauren.

Nale norongwosien se Atua

¹ Tuwi nga tuwi jer Nale elik ko pa osuw. Nale ngok eptevi Atua. Nale ngok kele evi Atua. ² Womu jer mian ko ngatan ngel pia-tipatun, ni elik ko pa osuw tevi Atua. ³ Nanu jijle nga Atua mulolir Nale eptevi ni ren, nuru korti orlolir, sete Nale ejkie nanu san nga Atua muloli. ⁴ Mauren oto renge ni, ko mauren ngok elai moron tevi jinibb nir. ⁵ Moron ngok omor re nemalik, ko nemalik sete evter rragrrage nga pimalik tevteveni.

⁶ Atua okoni jinibb san vini, m̄nernen nisen Jon. ⁷ Ni evini nga p̄irij se Moron ngok ko, owra lilane tevi jinibb nir, nga puloli jinibb nir parosuri. ⁸ Ni sete evi Moron nen te, ni evini nga bbong p̄irij se Moron nen ko. ⁹ Nale ngok evi Moron

weretunen, evini iel ngatan, omor vaseni jinibb jijle nir.

¹⁰ Ni elik iel ngatan, ko ni ololi ngatan ngel, ko jinibb ne ngatan ngel nir sete arlesi wose ni te.

¹¹ Ni evini ji metka sen mawos nir, ko metka sen mawos nir sete artekai ni. ¹² Ko nir elep ma nga marosuri ni, ko martekai ni vini jir. Nir ngel ko ma, ni elai derteren tevir arini arivi Atua natun.

¹³ Nir arivi Atua natun, sete erpe nga jinibb m̄iak renge drra, rreknga marongen se niben, rreknga marongen se jinibb, ejki. Nir arivi Atua natun suri Atua ko wor marongen sen.

¹⁴ Nale ololi lweni ni evi jinibb, eplari lim-
jer ko elik tevi kerr. Ko kem namlesi wose renge nosrövien sen nga ni esan evi Atua natun mawos, owun saute nalol nga m̄irres nga sete orongwos p̄irieni.

¹⁵ Jon erij sen, ekail owrai tevi jinibb nir, “Merel le nomok-supe suri nga nomok-wera, Inu nuwowomu nga bololi lilane sel sen, nga ni pia-
vitu surik. Ko ni elep wor asi inu, suri ni elik wowomu ko pa mian ko inu mea-iak, ko niko ni elep asi wore inu.”

¹⁶ Niko suri nolon owun saute nga mimrreni kerr, ko ololi ni mok-la nanu nir tevi kerr. Ko erpok malum, ok-lila malum wore nanu ko nir tevi kerr. ¹⁷ Nale nesesreien eplari re Moses, ko nalol nga ma m̄irres nga sete orongwos p̄irieni eplari renge Iesu Kristo. ¹⁸ Sete jinibb san elesi Atua renge daron san, ejki. Natun mawos kobbong, nga nuru Atua morsorsan mawos, nga morkorti m̄irres morirpe m̄elew, ni kobbong evel

renge melrin vini, ko owra visviseni Tata sen tevi kerr.

Jon owra tweni Iesu limjer

¹⁹ Nir nga marwowomue m̃eri Isrel nir nga marlik Jerusalem arkoni jinibb ne sulsulen sopor ko Livaet sopor vini ji Jon nga parsusi tevi, “Nik kuvi isi le?”

²⁰ Ko Jon sete evilvil orore ni, ejki, ewer limjere ni tevir, owra “Inu sete nuvi Mesaea te.”

²¹ Ko ngok arsusi kele tevi ni, “Ia, ko nik kuvi isi, Elaeja?” Ko Jon owra “Ejki, inu ejki.”

Ko arwera “Ia, ko nik kuvi ma Propet nen?” Ko Jon owra “Ejki.”

²² Ko nir arsusi lweni tevi, “Po! Ko nik ngok kuvi isi le? Kupwera lweni nik tevi kem, puloli kem naban nabwera lweni tevi nir nga markoni kem vini. Nik kupwowrai lweni nik!” ²³ Ko Jon owra “Inu nuvi bbong jinibb san nga propet Aesea mus̃pe suri, muwra ‘Drrela jinibb san ekail renge lolo merwer, “Kaploli lilane sel se Numal pimetet.” ’”

²⁴ Lartul ngok nir, Parasi ko nir arkonir van ji Jon. ²⁵ Ko nir arsusi tevi Jon “Poro nga nik ngok sete kuvi Mesaea rreknga Elaeja rreknga propet nen, ko suri sev komok-loli baptaes?” ²⁶ Jon owra lweni tevir, “Inu nomok-loli baptaes tevi nuwi lebbong, ko san ma ni ko pa otur livö renge kami, kami sete kamrongose. ²⁷ Ngok ni ko ma evi m̃ernen mawos nga propet nga tuwi nir arwera pivitu suri inu. Ko ni elep asi jer wore inu, ko inu sete numomsawos nurreş rragrrag kele re bbong ßejiol vitan ßetlasi tweni dil renge but sen.”

²⁸ Nanu ngel nir arpelari renge Betani, ie oto roroni Jortan, lat nga Jon mok-loli baptaes ren.

Iesu Natu Sipsip se Atua

²⁹ Renge nabong m̃inij nen san kele, Jon emteni Iesu mivel mawose vini. Ko owra “Kaplesi, natu sipsip se Atua nga p̃ila tweni nololien ne iel ngatan! ³⁰ Ngok! Niko m̃er nga nomok-supe suri nga ko, mowra ‘Inu nuwowomu le, nuloli lilane sel sen nga pivivitu surik.’ Ko ni elep wor asi inu, suri ni elik ko pa, mian ko inu ngel mea-iak. ³¹ Inu kele sete nurongwose m̃erel bonevis, ko erpok nuvini tweni nupaptaes tevi nuwi nga inu beviseni ni tevi m̃eri Isrel nir.”

³² Ko Jon erij se ni owra “Nulesi Nem̃in ojubbul renge melrin vini erpe wuñer ko esakel jer re ni. ³³ Inu kele sete nurongwose m̃erel, ko ni nga mukoni inu mepaptaes tevi nuwi owrai tevik, ‘Mer nga kuplesi Nem̃in pujubbul pian pisilvi p̃ilik jer ren, m̃ernen ko evi ni nga pipaptaes jinibb nir tevi Nem̃in On.’ ³⁴ Ngok niko inu m̃elesi ko nurij sen nga ni ngel ko evi Atua natun mawos.”

Iesu everus lartul nga marivi womu jinibb sen

³⁵ Renge nabong m̃inij nen san, Jon otur tevi jinibb sen eru. ³⁶ Ko Jon emteni Iesu mivel, ko owrai tevi jinibb sen nuru, “Koporlesi, Natu sipsip se Atua ngel.”

³⁷ Daron nga jinibb sen nuru morunge nga muwrai mirpok tevi nuru, ko orlingi tweni Jon otur jer ko orvijuri suri Iesu. ³⁸ Iesu erieni emteni nga morvijuri, ko owrai tevi nuru, “Korpej isev?”

Ko nuru orwerai tevi ni “Rabae (nais ngok renge nale se m̃eri Isrel nir owra jinibb nevisvisenien ko), nibeni lat nga kumlik e?”

³⁹ Iesu owrai lweni tevi nuru, “Koporini koporlesi.” Ko nuru orvijuri, oran orlesi lat nga m̃ilik e. Ko orlik tevi ni ie, suri nat erivriv pa, erpe pirpe mete nial ivij.

⁴⁰ Renge nuru nga eru ngok nga morunge Jon muwra visviseni Iesu tevi nuru ko morvijuri ngok, nuru tuwen nisen ko Antru, Saemon Pita tasin. ⁴¹ Antru evel evan ko eska wowomue Saemon, ni tuwan, ko owrai tevi ni owra “Komru ma nomorlesi Mesaea” (nais ngok renge nale se m̃eri Gris nir, arwera Kristo, ko owra puwra ‘Jinibb nga Atua m̃irijrij pa nga pukoni nga p̃ila mauren tevi jinibb nir’). ⁴² Ko ngok Antru eptevi Saemon van ji Iesu.

Ko daron nga Iesu m̃ilesi, ko owrai tevi, “Nik Saemon, kuvi natu Jon. Nik parverus kele nisem Kepas.” Nais ngok renge nale se m̃eri Isrel nir owra ßereng ko. Ko nais ngok Pita renge nale se m̃eri Gris nir, owra ßereng kele kobbong.

Iesu everus Pilip ko Nataniel porvijuri

⁴³ Renge nabong m̃inij kele san, Iesu owra pian kele Galili e. Ko elesi Pilip ko owrai tevi, “Kupini kupvijurik, kupivi jinibb suk.” ⁴⁴ Antru ko Pita, ngaim se nuru ko Betsaeta, ko Pilip kele evi m̃eri iok. ⁴⁵ Pilip evel ko elesi Nataniel, ko owrai tevi, “Kem ma namlesi m̃er nga Moses muli suri renge Naul ne nale nesesreien tuwi, ko propet nir kele maruli suri. Nisen ko Iesu ne donasret, Josep natun.”

⁴⁶ Nataniel owrai tevi “O, aro, ejki ma, nik kurrormi renge iok Nasret nanu nga mĩrres san orongwos piplari ren e?”

Pilip owra lweni tevi, ‘Tow, ko kupini kuplesi ta we.”

⁴⁷ Daron nga Iesu mĩlesi Nataniel mivel mawose vini, ko owra “Kaplesi morok, evi mĩeri Isrel tera san nga sete orongwos pĩkrekris.”

⁴⁸ Nataniel owra lweni tevi, “Nik kurongwose inu erpese le?” Iesu owra lweni tevi, “Nurongwos wowomu nik ko pa osuw daron nga komoktur re melve nai pik e, vitunen ko vajin Pilip mia-verus nik.”

⁴⁹ Ngok Nataniel owrai lweni tevi, “O, jinibb nevisvisenien, nik kuvi Atua natun mawos, kuvi Numal se mĩeri Isrel nir!”

⁵⁰ Iesu owra lweni tevi, “Niko suri nga inu mowrai tevim nga nulesim renge melve nai pik, nik kuosuri suri iok wolok kobbong? Ko kurongwos kupa-lesi nanu nga parlelep kele wor parasie ngok.” ⁵¹ Ko Iesu owrai kele tevi ni, “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, vitunen suri ngel kapa-lesi melrin pĩtĩpir ko anglo se Atua nir partongsa van mare renge melrin ko parjubbul vini ngatan ji Jinibb Mawos.”

2

Totkoien san renge Kena

¹ Renge nabong itolin vajin, totkoien san oto renge Galili, renge ngaim nen san nga nisen Kena. Ko renge iok Iesu tasu sen owomu pa, elik tevir iok. ² Arla nale kele van ji Iesu ko jinibb sen nir parini kele renge totkoien nen. ³ Mian ko

daron nga norro ser musuwsuw renge nanen, ko Iesu tasu sen owrai tevi ni, “Norro ser osuwsuw.”

⁴ Ko Iesu owra tevi vinnen, “Kuwra bololi sev? Mete nial suk mawos nga inu ßemajing ren setewor evini.”

⁵ Mian ko tasu sen owrai tevi jinibb ne majingen ne nanen ne totkoién nir, owra “Kaploli sev tama nga puwrai tevi kami.”

⁶ Ko botel nga marlelep ouwon nga marlolir e nevöt arto ie nga jinibb parjejavöl e, nga mivijuri murrún tera se ñeri Isrel nir. Botel nen nir sisamis murrmurr nga marlelep nga martori nuwi rer ejpari eru rreknga itul. ⁷ Iesu owrai tevi jinibb ne majingen ne nanen ne totkoién, “Kaptevtevangi nuwi van renge botel ngok nir parwun.” Ko nir artevtevangi nuwi van renge botel nen nir arwun saut van mare renge jingor. ⁸ Ko owra lweni kele tevir, “Kaptevangi tweni sopen, kaplai tevi ñer nga mimetmete nanen ne totkoién.” Ko nir arloli erpok. ⁹ Daron nga ñer nga mimetmete nanen ne totkoién mimni rrongvi nuwi nga ñirieni pa mivi norro ngok, ko etaole. Ko errerlengé lat nga mivel e vini (ko jinibb ne majingen ne totkoién ma, nir nga martevangi tweni nuwi, arongwose). Ko everus jinibb nga mutotko, ¹⁰ ko owrai tevi, “Aro, jinibb jikle arok-la wowomue norro nga ñirres tevi jinibb nir, arok-mini wowomue, mian ko moro marmini jile musuw, ko arrleng suri dilten vajin lat nga muto suri, ko aroka-la nga sete ñirres armini vivitue. Ko nik ma lelingen kumtipatun kula nga ñirres, mijpari lelingen ngel ko kua-la nga ñirres jerjer nen oto ore.”

¹¹ Ngel evi nelesien womujnen nga Iesu muloli renge Kena renge ngaim ne Galili san, nga miviseni nosrövien sen. Ko jinibb sen marosuri ni rengen.

¹² Vitunen renge ngel, ko ni evan ngatan e renge Kapaneam, eptevi tasu sen ko tasin nir ko jinibb sen nir, ko arlik nabong evis ie.

Iesu oji tweni jinibb nga markelkel renge Naim On se Atua

¹³ Nanen ne asien, daron nga mñeri Isrel nir marok-rrormi lweni daron nga marivel lingi norongen nga mñisij nga marok-runge Ijip, oruj mori. Ko Iesu otongsa luwi van mare e Jerusalem. ¹⁴ Ko elesi nir nga marwulwule buluk ko sipsip ko wumñer, ko nir nga markelkele nevöt, marsakel renge Naim On loloim. ¹⁵ Ko ni ela dil wowarreng sopor, ko evirvirenir arto korti lat sansan, ko oji twenir e renge Naim On, tevi sipsip ser ko buluk ser. Ko evatpus tep ser osutapoe van ngatan, ko nevöt ser nir arwera jrar! arwirr sarsarr. ¹⁶ Ko owrai tevi nir nga marwulwule wumñer, owra “Kapla tweni nanu ngok nir! Kapiel tevir, sete kaploli naim se Tata suk pivi lat ne wulwulen se kami!” ¹⁷ Ngok jinibb sen nir arrormi wos nga aruli pa renge Naul On, nga muwrai mirpel, muwra ‘Inu numrreni Naim On som puwokwok tetajer. Norrormien suk eterter tetajer iok, erpe nabb nga mñin re nolok.’

¹⁸ Ko mñeri Isrel nir nga marlelep renge nir arlesi esij ko arwerai tevi ni, “Nelesien sev nga nik kupviseni tevi kem nga nik kures renge

kuploli pirpel?” ¹⁹ Iesu owra lweni tevir, owra “Kaplokloksi Naim On ngel, ko nabong p̄itul kobbong, ko bosusi raji lweni kele.”

²⁰ Meri Isrel nen nir arwera lweni tevi ni, “O, laro, Naim On ngel ela sia ngavöl ivij drromon ouwon (46) nga kem nammajinge rer. Ko nik ma kurongwos kupsusi raji lweni nabong p̄itul bbölböl?”

²¹ Ko Naim On nga Iesu musp̄e suri ngok evi ni kobbong niben, nga Atua pia-loli pimaaur luwi kele re mijen. ²² Vitunen vajin, daron nga ni mimaur luwi renge mijen, jinibb sen nir arrorrmī sweri nga ni owrai pa nanu ngel tevir bonevis, ko arosuri Naul On ko nale nga Iesu muwrai tevir.

Iesu orongwose jinibb jikle nir nolor

²³ Daron nga Iesu m̄ilik renge Jerusalem renge daron ne nanen ne asien, jinibb elep arosuri ni, suri marlesi nelesien nir nga ni mulolir. ²⁴ Ko Iesu sete osurir, suri orongwose jinibb jikle nir nolor. ²⁵ Ko sete emrreni jinibb san puwra tweni suri jinibb kele san, suri ni orongwos pae sev nga marto renge nolo jinibb jikle nir.

3

Iesu ko Nikotemas

¹ Parasi san elik iok, nisen Nikotemas. Evi jinibb san nga milep nga muwowomue m̄eri Isrel nir. ² Mernen mawos evini silveni ji Iesu renge natamupong san. Ko owrai tevi, “Jinibb nevisvisenien, kem namrongwose nik kuvi jinibb nevisvisenien nga kumiel ji Atua vini, suri sete

san orongwose puloli nelesien ngel nir nga nik kumlolir ngel, poro nga Atua sete pipatevi ni.”

³ Iesu owra lweni tevi, “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi nik, poro nga san sete p̄iak luwi kele, ko sete orongwos rragrrage pian renge batun vanu se Atua nga pia-vini.”

⁴ Nikotemas owra lweni tevi Iesu, “Ai, jinibb p̄iak luwi kele pirpese, nga m̄itra pa? Sete orongwos pulwi kele van renge depai tasu sen, ko p̄iak luwi kele!”

⁵ Iesu owra lweni tevi, “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi nik, poro nga jinibb sete p̄iak luwi renge nuwi ko Nem̄in On, ko ni sete orongwose pian rragrrag renge batun vanu se Atua. ⁶ Niko, nanu nga m̄iak renge niben evi niben kobbong, ko nanu nga m̄iak renge Nem̄in On evi nem̄in. ⁷ Sete kuptaole nga inu mowrai tevim mirpok ngok nga nik kūpiak kele. ⁸ Nik kurongwos kuprunge ling puwuw renge iok jijle nir vini, ko sete kurongwos lat nga m̄itipatun ren vini ko lat nga pian pusuw ren. Erpok kele renge nir nga mariak renge Nem̄in On.”

⁹ Nikotemas owra lweni tevi Iesu, owra “Ai, nanu ngel putoe pirpok pirpese ko?”

¹⁰ Ko Iesu owra lweni kele tevi Nikotemas, “Nik kuvi jinibb ne nevisvisenien se m̄eri Isrel nir, ko suri sev sete kumrongwose nanu ngel?”

¹¹ Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi nik, inu nomok-sūpe suri nanu nga morongwose, ko nomok-rij suri nanu nga nulesi metek e. Ko kami sete kamosuri sev nga nuwrai. ¹² Nuwra tweni nanu ne iel ngatan nir tevi kami, ko kami

sete kamosuri te. Ko poro bowra vajin nanu ne melrin nir tevi kami, ko kami kaposurir pirpese? ¹³ Sete jinibb san otongsa van renge melrin nabong san. Inu kobbong sansan, Jinibb Mawos nga mojubbul renge melrin vini.

¹⁴ Erpe Moses tuwi murrtoni numet nga mar-majing rrongrrongvi e bras re nai san ko musi mutur imare renge lolo merwer, ngok pirpok ko renge inu Jinibb Mawos, jinibb nir para-rrulonik. ¹⁵ Renge iok, poro isi tama san pia-osuri inu, mñernen pia-lai mauren nga muto tuwi ngok ko wor vini. ¹⁶ Atua emrreni temijpale jinibb ne iel ngatan nir. Ko niko muloli ni mukoni inu, nga mēsansan mevi ni natun mawos, vini iel ngatan. Ngok poro isi san pia-osuri inu, mñernen sete mia-mij, ko pia-la mauren nga muto tuwi ngok vini. ¹⁷ Atua okoni inu Natun mawos vini iel ngatan, sete suri ðewer lokloksi jinibb ne iel ngatan nir, ejki, ko ðela ma mauren tevir.

¹⁸ Ni nga muosuri inu, setemun Atua mia-wer lokloksi. Ko si nga sete muosuri inu, Atua ewer lokloksi ko pa osuw ngok, suri sete muosuri nise inu nga mevi Atua natun mawos. ¹⁹ Atua ololi erpok suri nanu ngel le: moron evini pa iel ngatan osuw, ko jinibb sete armerreni te. Armerreni wor nemalik asie moron, suri nanu nga marok-lolir arsi. ²⁰ Jinibb jikle nga marok-loli nanu nga marsij nir arok-ungasi moron, ko ololi sete armerreni parini renge moron. Armetutue moron, arunge moron tumor vaseni nanu nga marsij nga marok-lolir tarto limjer. ²¹ Ko si nga ma muloli sev nga mivi weretunen, okini ko wor

rengé moron, suri nga emrréni puloli parlesi wos nanu nga mok-lolir nga marres, nga muosuri Atua rer.”

Jon Baptaes owra lilane Iesu

²² Vitunen vajin rengé nanu ngel nir, Iesu eptevi jinibb sen nir aran rengé Jutia. Ko arlik nabong evis wor iok, ko Iesu ok-paptaese jinibb nir ie. ²³ Jon kele rengé daron nen ok-paptaese jinibb nir rengé Aenon mori Salim, suri nuwi elep rengé iok. Ko jinibb nir aranan ji Jon ie, ko ok-paptaes nir iok. ²⁴ Suri rengé daron nen setewor arlingi Jon rengé naim ne nekaién.

²⁵ Rengé iok Jon jinibb sen sopor ko m̄eri Isrel san arsupuŕe suri murrún ne lalosen, erpese nga jinibb san orongwos puwokwok rengé no Atua. ²⁶ Mian ko arini ji Jon arwerai tevi, “Jinibb nevisvisenien, kuplesi m̄er nga bonevis nga miptevim nga iokwan rengé devje nuwi seser van luwi Jortan nga e, nga ník kumrij sen. Ni le ngel mok-paptaes jinibb nir rengé nuwi seser. Jinibb p̄etp̄eti arinini jin.”

²⁷ Jon owra “Erres kobbong. Sete jinibb san orongwos puloli majingen san poro Atua sete mukoni twenie. ²⁸ Kami bonevis nga, kamrongwose nga inu mowra inu sete nuvi Mesaea. Atua okoni wowomu inu ko ma rengé ni, vitunen ko ni pia-vini.” ²⁹ Ko Jon otuw kele nale ngel, owra “Jinibb san nga puwra p̄ilesi nesevin san, ko poro puwra pian mun lat san, ko p̄ilngi selen san nga pimetmete nesen sen sapon pijpari nga pia-luwi. Ko vinnen evi pa sen ko. Ko selen ngok, daron nga murnge drrela m̄ernen mivini, ko eir elep,

sete orongwos purnge p̄isij e. Ko erpok ko, inu neiren suk elep temijpal vajin. ³⁰ Ni pian mare jerjer, ko inu bean ngatan jerjer renge ni.”

Ni nga mível renge melrin vini

³¹ Ni nga mujubbul mare renge melrin vini, ean mare jerjer renge jinibb nir. Ko m̄er nga miplari bbong renge iel ngatan evi pa jinibb ne iel ngatan, ko ok-supe suri bbong nanu ne iel ngatan nir. Ni nga ma mujubbul mare renge melrin vini, ni an mare jerjer ko wor renge jinibb nir. ³² Ni ok-supe sev nga ni murnge ko m̄ilesir re meten. Ko sete ma jinibb san ea-osuri rragrrage nanu nga muwrai ngok nir! ³³ Ni nga ma muosuri sev nga inu mowrai eviseni vajin nga Atua nale sen arivi weretunen. ³⁴ Mer nga Atua mukoni, ni ok-supe suri nale se Atua, suri Atua elai Nem̄in On sen tevi ni owun saut rrese. ³⁵ Tata emrreni Natun, ko ela nanu jijle tevi, elngir renge nevren. ³⁶ Mer nga muosuri Natun elai pa mauren nga muto tuwi ngok vini. Ko m̄er nga sete muosuri Natun sete mia-la mauren nga muto tuwi ngok vini. M̄ernen lolaren se Atua oto malum ren.

4

Iesu erij tevi nesevin Sameria

¹⁻² Ko mian ko Parasi nir arunge nga Iesu jinibb sen nir milep m̄iasie Jon vajin, ko nga Iesu mipaptaese jinibb milep m̄iasie Jon. (Ko ewretun, Iesu sete epaptaese jinibb nir, ejki, ko jinibb sen kobbong nir arok-paptaese jinibb nir.)

³ Ko daron nga Iesu murongwose nga Parasi nir

arunge pa nga ni jinibb sen milep miasie Jon, ko niko muloli ni mivel lingi Jutia, ko mulwi kele van re Galili e.

⁴ Ko renge nivelen sen, evel otvi sise m̄eri Sameria nir. ⁵ Ngok, evini renge Sameria ngaim nga welwelili nen san nga nisen Saeka, morie orsel nga Jekop m̄ilai tuwi tevi natun Josep. ⁶ Renge ie evi lat nga Jekop m̄ili nuwi sen ren. Ko Iesu ornge lengleng esij renge nivelen sen, ko evini esakel mori jeli nuwi nen. Erpe evi levial mawos, mete nial esngavöl drromon eru.

⁷ Mian ko nesen Sameria san evini nga pitvangi nuwi ie. Ko Iesu owrai tevi vinnen, “Kupla nuwi ngok sapon tevik bemni.” ⁸ (Renge daron nen jinibb sen nir arivel pa aran ngaim e parwuli nanen ser sapon.)

⁹ Nesen Sameria nen etaol ko owrai lweni tevi, “Erpese nga nik kumivi m̄eri Isrel, ko kumngoni nuwi nga kupmini tevi inu, nga mevi nesen Sameria?” (Meri Isrel sete arok-korti tevi m̄eri Sameria nir.)

¹⁰ Iesu owra lweni tevi vinnen, “Poru nga nik kuprongwose nelaien se Atua nga m̄ilai, ko isi le nga muwrai tevim nga kupla nuwi tevi pimni, ngok nik kurongwos kupngoni ni p̄ilai nuwi nga nik vajin kupmini. Ko kupmaur tuwi ngok vini rengen.”

¹¹ Vinnen owra lweni tevi Iesu, “O, ko nanu san ejki iel nga nik kuptevangi nuwi e, ko nuwi ngel evan ngatan lengleng. Ko renge nuwi ne mauren nga tuwi ngok vini nga nik kumwera kuplai ngok, kuplai ngabe ko? ¹² Birtera se kerr Jekop, ni le eli nuwi ngel; ni ko natun nir ko

buluk sen nir armini nuwi ngel. Ko ni ko elai tevi kem. Ko erpese, nik kulep asi wore ni?”

¹³ Iesu owra lweni tevi, “Isi nga pimni nuwi ngel, pian ko purnge kele kobbong nolon pimesmes. ¹⁴ Ko isi nga ma pimni nuwi nga inu bea-lai tevi, ni sete nolon mia-mesmes kele mun. Nuwi nen nga belai tevi nen pia-irpe mete nuwi nga muwowosi renge ni, ko pia-lai mauren nga muto tuwi ngok vini.”

¹⁵ Vinnen owrai tevi ni, “Numal, kuplai nuwi nen tevik bemni, ko puloli nolok sete pimesmes kele, ko sete bevini kele mun betvangi nuwi iel.”

¹⁶ Iesu owra lweni tevi vinnen, “Kupan kupveruse diwen som pivini, ko nik kele kupluwi vini.” ¹⁷ Vinnen owra lweni tevi Iesu, “Ejki ma, diwen suk ejkie.”

Ko Iesu owra lweni tevi, “Kuwretun renge kumwerai mirpok, diwen som ejkie. ¹⁸ Suri nik diwen som nga renge sel elim kis, ko m̃er nga nik kumlik jin lelingenok sete evi diwen som. Kuwretun ko wor renge kumwerai mirpok.”

¹⁹ Vinnen owra lweni tevi, “Numal, nurnge nibek nen nga nik kuvi propet san. ²⁰ Birtera se kem nga tuwi nir arok-lotoe Atua renge botwen nga ngel, ko kami m̃eri Isrel nir kamokwera renge Jerusalem ko wor evi lat nga jinibb parlotoe Atua rengen.”

²¹ Iesu owrai tevi vinnen, “Vinell, kuposuri inu, mete nial nen evini nga kami setemun kaplotoe Tata renge botwen nga ngel, rreknga renge Jerusalem. ²² Kami m̃eri Sameria nir sete kamrongwose Atua nga kamlotoe, ko kem m̃eri

Isrel namlotoe Atua nga namrongwose. Suri sel nga jinibb p̃ila mauren eplari ji m̃eri Isrel nir kobbong. ²³ Mete nial nen evini ko eplari lelingen ngel, nga jinibb nga marweretun marlot, parlotoe Tata tevi nem̃in ko weretunen. Tata epej loten nga mirpok ko, nga parlotoe ni rengen. ²⁴ Atua evi Nem̃in, ko jinibb nga marlotoe ni parlotoe ni ko wor tevi Nem̃in ko weretunen.”

²⁵ Nesevin owra tevi ni, “Nurongwose nga Mesaea, nga pia-la mauren tevi jinibb nir, pia-vini ko wor ko pia-wera visviseni nanu jijle tevi kerr.”

²⁶ Iesu owra lweni tevi vinnen, “Inu nen le pa ngel nga m̃erij tevim ngel, inu nuvi m̃ernen.”

²⁷ Renge daron nen mawos Iesu jinibb sen arlulwi vini. Ko artaole nga marlesi Iesu mokrij tevi nesevin san. Ko sete nir san osusi tevi vinnen, “Kupej sev le?”, rreknga puwrai tevi Iesu, “Erpese kumrij tevi nesevin ngok?”

²⁸ Ko nesevin nga elngi tweni botel sen esiri jer, ko owluri sel olwi van ngaim nga milep ser e, ko owrai tevi delung ne ie nir, ²⁹ “Lartul, kapini kaplesi ta jinibb san ni le, m̃ernen owra jijle nanu nga nomok-lolir nir. Rreknga m̃ernen evi Kristo le?” ³⁰ Ngok jinibb nga renge ngaim nen nir arivel tweni aran jin arlesi.

Iesu ela nale rrongrrongvi ne numös

³¹ Renge daron nen jinibb sen nir arveruse ni, arwera “Numal, kupini mun kuṕaan sapon.”

³² Ko ni owrai tevir, “Nanen suk nga borroi oto wore nga kami sete kamrongwose.” ³³ Suri

muwrai mirpok ngok, ko jinibb sen nir arwerwera lululweni nir e, “Rrekma jinibb san ela nanen tevi ni nga purroi?”

³⁴ Ko Iesu owra lweni tevir, “Kami sete kamrongwose nanen suk. Nanen suk evi nga ßemajing jile marongen se Atua nga mukoni inu vini, bololi jijler.

³⁵ Kami kamok-wera, ‘Navöl ivij ojpon malum mian ko daron ne numös pia-vini.’ Ko kaplesi, inu nuwrai tevi kami, kapkulu ta imare kapmeteni naut ne orsel nir. Arkur arow jile, arviter partawer. ³⁶ Mer nga mok-tawe wenen ne numös ok-la nowlin. Ko ok-ser kortoni wenen nir, ngok erpe jinibb nir nga paran renge mauren ne tuwi ngok vini. Puloli nuru korti, m̄er nga mok-jijreni ko m̄er nga mok-tawe, porir kokorti. ³⁷ Naul On owra, ‘San purwi naut ne orsel, ko jinibb m̄inij pia-tawe wenen ren vajin.’ ³⁸ Inu nukoni kami kaman renge naut ne orsel nga kami sete kamruwir, ko kamok-tawe wenen rer vajin. Jinibb m̄inij nir arþelak nga maruwi naut nen nir, ko kami vajin kama-van kamtawe nawone wenen rer.”

Meri Sameria elep arosuri Iesu

³⁹ Jinibb ne ngaim nen elep arosuri Iesu vajin, suri renge nale se nesevin nga muwrai tevir ngel, ‘Owra nanu jijle nga nomok-lolir’. ⁴⁰ Daron nen nga m̄eri Sameria marini jin nen, arngoni tertere ni nga ni þilik mun tevir. Ko ni elik mun tevir ie nabong eru kele. ⁴¹ Ko renge m̄ilik tevir ie, nir elep kele wor arosuri ni renge marunge nale sen nir. ⁴² Ko lartul nen nir arwerai tevi nesevin nen, arwera “Lelingen ngel kem namosuri, sete

suri nga nik kumwerai tevi kem, ko suri kem wor namrunge nale sen nir nga muwrai. Ko namrongwose ni evi m̄er weretunen nga pia-lai mauren tevi jinibb ne iel ngatan nir.”

Iesu ololi natu numal san erres luwi

⁴³ Iesu elik ie Sameria ejpari nabong eru asi osuw, ko evel kele van sisen e Galili. ⁴⁴ Ko ni owra tweni wowomue pa renge nale sen, “Mer nga mivi propet, ko jinibb ne sisen nir sete arok-osuri ni.” ⁴⁵ Ko daron nga mivini mijpari lweni Galili e, jinibb ne ie nir artur terai, suri marlesi nanu nga mulolir renge Jerusalem renge daron ne nanen ne asien; suri nir kele arini renge nanen nen.

⁴⁶ Mian ko Iesu olwi kele vini Kena e, nga mivi ngaim nga welili ne Galili san, lat nga bonevis m̄irieni nuwi rres mivi norro e. Ko jinibb nga milep san elik iok. Mernen natun emsi, ko ematur jer wor Kapaneam. ⁴⁷ Mernen daron nga murunge Iesu mivel lingi pa Jutia mivini renge Galili e, ko ean jin ko ongoni ni, owra piptevi poran ngatan Kapaneam, puloli natun p̄irres luwi. Suri otomori pa pimij. ⁴⁸ Iesu owrai tevi m̄ernen, “Aro! Poro nga sete kaplesi nelesien nir, sete kama-osuri rragrrage te.”

⁴⁹ Jinibb nga milep nen owra “Numal, wurru, kupini wor pingavil puwomu, vitunen ko poro natuk pia-mij vajin!”

⁵⁰ Ko Iesu owra lweni tevi, owra “Kupiel. Natum emaur pa.” Ko m̄ernen osuri nale nga Iesu muwrai, ko evel osri lweni sel olwi.

⁵¹ Ko daron nga musri lweni sel mulwi van ngatan e Kapaneam, ko jinibb ne majingen sen

sopor arivel tersele ko arsewute renge sel, ko arwerai tevi, “Ai, natum erres luwi pa!”

⁵² Ko ni osusi tevir, owra “Momsawos mete nial sev nga ni mītipatun mīrres luwi ren?” Ko nir arwera lweni tevi, “Momsawos mete nial sansan renge miniv levial, mesien dowalul elinglingi ni.”

⁵³ Tata sen orongwose evi mete nial mawos nga Iesu muwrai ko tevi ni rengen, ‘Natum emaur pa.’ Ko ni osuri, ko nir jijle nga marlik renge naim sen nir kele arosuri. ⁵⁴ Ngel evi nelesien erwen nga Iesu muloli daron nga mível lingi Jutia ko mivini Galili e.

5

Iesu ololi jinibb san erres luwi renge nuwi ne Betsaeta

¹ Vitunen renge nabong ngel, ko nanen san se mēri Isrel nir vajin, ko Iesu otongsa evan Jerusalem e. ² Ko renge iok Jerusalem, nuwito san oto ren nga mubbun rrerrale. Renge nale se mēri Isrel nir, nisen ko Betsaeta. Evi lat ne lalosen, ko oto mori metali san renge naworr nga mīrrale Jerusalem nga marveruse metali ne sipsip. Lat nen, naim salsal elim artur ren. ³ Ko renge iok renge naim salsal ngok nir, jinibb elep nga elep temijpal armatur rer, nir ngok armesi e mesien lele nir. Nir sopor meter arrorr, nir sopor arivi naroj, nir sopor devje niber armij. Ko arok-tiriv tera nuwi nen pīterringring. ⁴ Suri nabong sapon anglo ok-jubbul vini ngatan ok-siksikeni nuwi nen, ko isi nga puwowomu van renge nuwi ngatan, mēnren ko erres renge mesien sev nga ni mimsi ren. ⁵ Renge ie jinibb san nga mimsi sia

ngavöl itul drromon owil (38). ⁶ Daron nga Iesu mĩlesi mimatur, ko orongwose nga mesien ngok ololi wor tuwi ko. Ko owrai tevi, “Nik kumarong kuprres?” ⁷ Mer nga owra lweni tevi, “Numal, inu sete jinibb nga p̃uwosik van renge nuwi otoa. Moro daron nga nuwi mĩterringrringe, ko mowun tweni nga ban, ko jinibb m̃inij san ojubbul womu van ngatan renge nuwi.” ⁸ Ko Iesu owrai tevi, “Kupmera kupuni milngom ko kupiel!” ⁹ Daron nen mawos ko pa, m̃ernen erres luwi. Ko oni milngen ko evel.

Renge nabong nen evi nabong on mawos. ¹⁰ Meri Isrel nga marlelep nir arwerai tevi m̃er nga m̃irres luwi nga, “È, lelingen evi nabong on, sete omomsawos renge devjen ne nale nesereien nga nik kupuni milngom ko kupiel!”

¹¹ Ko ni owra lweni tevi nir, owra “Mer nga wor muloli inu ko m̃erres luwi owrai tevik, ‘Kupuni milngom ko kupiel.’ ”

¹² Ko nir arsusi lweni kele tevi, arwera “Ia, ko isi ko nenen nga muwrai tevim nen, ‘Kupuni milngom ko kupiel’?” ¹³ Ko m̃er nga m̃irres luwi sete orongwose isi ko m̃ernen, suri delung elep p̃elak ie. Ko Iesu kele evel tilper ko evel pa van lat m̃inij e.

¹⁴ Mian ko vitunen vajin sopen, Iesu otor sweri m̃ernen renge Naim On se Atua. Ko owrai tevi, “Kuplesi, kures pa ngok. Ko sete kuploli kele mun nololien, suri nanu nga tia-sij temijpal san tia-asi mesien som ngok tia-loli kele nik.”

¹⁵ Ko m̃er nga eivare ko evan ji m̃eri Isrel nen nir, ko owrai tevir, “Iesu le nga muloli inu m̃erres

luwi nga.” ¹⁶ Ngel ko ololi nga m̃eri Isrel nen nir marmerrreni para-rrurr otot tevi Iesu, suri ololi nanu ngok re nabong on.

¹⁷ Ko Iesu owra lweni tevir, “Tata suk emajing tetajer erpok sete omosi, ko niko inu m̃emajing, sete bomosi.” ¹⁸ Renge muwrai mirpok ngok ko, ololi m̃eri Isrel nen nir arpej kele wor rege ni sel nga parevji pini ni rengen, sete suri kis nga mutor oti nabong on, ko suri kele nga muwra Atua evi ni Tata sen mawos, erpe ololi ni osorsan tevi Atua.

Derteren se Atua Natun

¹⁹ Iesu owrai kele tevir, “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, sev nga m̃elesir Tata suk mok-lolir, ko niko inu nomok-lolir. Inu sete nurongwos bololi nawone nanu pisan, ejki. Sev nga Tata mok-lolir kobbong, ko inu kele nomok-lolir. ²⁰ Suri Tata emrrreni inu, ni natun, ko eviseni nanu jikle nga ni mok-lolir tevi inu. Ko pia-viseni kele wor rege inu majingen nga wor parlep parasie nga ngel, nga parloli kami kapa-taoler. ²¹ Erpe Tata suk muloli jinibb nga marmij nir armaur luwi kele rege mijen, inu kele berpok, ko ßela lweni mauren tevi si nga memrrreni. ²² Tata suk sete owra suri lat nga puto suri tevi jinibb san, ko elngi majingen ngok oto rege inu nevrek. ²³ Niko puloli jinibb nir parosuri inu, nga mevi ni natun mawos, pirpe nga nir marosuri inu Tata suk. Mer nga sete muosuri inu te mijki, ni sete osuri Tata suk nga mukoni inu, ejki.

²⁴ “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, m̃er nga murnge nale suk, ko muosuri Tata suk nga mukoni inu, elai pa mauren nga muto tuwi ngok ko vini. Atua setemun orongwos putor vitrangi, ko asi ko pa renge mijen ean renge mauren. ²⁵ Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, lelingen ngel mete nial nen evini nga jinibb nga marmij nir parunge drrela inu nga mevi Atua natun mawos; ko jinibb nga marmurronge inu, nir kele parla mauren. ²⁶ Erpe Tata suk esansan bbölbööl kobbong evi batu mauren, ko erpok elai tevi inu nga inu kele ßesansan bbölbööl bevi batu mauren. ²⁷ Tata suk ela derteren tevik nga inu bowra lilane lat nga puto suri renge jinibb nir, suri inu nuvi Jinibb Mawos. ²⁸ Kami sete kaptaole nanu nga mowrai ngel, suri mete nial nen evini nga jinibb nga marmij nir para-runge drrelak ²⁹ ko para-ivare renge dobbir. Ko nir nga marok-loli nanu nga marres nir bonevis parmaur luwi ko paran renge lat ne mauren. Ko nir nga ma marok-loli nanu nga marsij nir bonevis paran renge lat ne norongen nga m̃isij.

³⁰ “Inu sete nurongwos bowra nawone lat nga puto suri tevi jinibb san renge inu derteren suk, ejki rres nawon. Nanu jikle nga nomok-werai, nurnger ko wor ji Tata suk. Ko nanu nga mowrair arivi weretunen, suri sete nomok-loli marongen suk, ko nomok-loli ma marongen se ni nga mukonik.

³¹ “Poru inu ßerij se inu lweni bbong, nale suk ngok sete evi weretunen. ³² Inu ngel, jinibb m̃inij san erij se inu. Ko inu nurongwose nale sen

nga m̃irij se inu ren evi weretunen. ³³ Bonevis nga kami kaman ji Jon Baptaes, kami kamsusi rongornge tevi ni, ko ni owra tweni weretunen tevi kami. ³⁴ Inu nomok-rij erpok ngok, sete suri nubibto re nale se jinibb san, ejki. Inu nomok-wera nanu ngel nir arirpel nga puloli kami kapasi van re mauren. ³⁵ Jon evi nasul san nga mimor, moron m̃irinrin wowomu bonevis; ko kami kam̃ir, kammarong kaplesi nasul sen. Ko ngok oto bbong omrrol. ³⁶ Ko inu nanu kele san nga m̃irij suk otoa. Nenen elep asie wor nga Jon ngok, nenen evi majingen nga Tata suk m̃ilair tevik nga inu bemajing rer, bololi jijler. Majingen jikle nga mololir ngok nir arij se inu nga Tata suk okoni inu. ³⁷ Ko Tata suk nga mukoni inu, ni kele erij se inu. Ko sete kami kamrunge drrelan renge nabong san, rreknga kamlesi niben renge nabong san. ³⁸ Nale se ni sete kami kamlair kamtorir renge nolo kami nir, suri sete kamosuri inu, nga ni mukonik. ³⁹ Kami kamok-pejpej sel renge Naul On, ko kamok-wera kami kamok-la mauren nga muto tuwi ngok vini ren. Ko Naul On nen kele erij se inu kobbong, ⁴⁰ ko kammusus kapini jik ko puloli kapla mauren.

⁴¹ “Sete numrreni jinibb nir parsurövi inu, ejki. ⁴² Ko inu nurongwose renge kami ngok, sete kamok-la merrenien se Atua kamok-tori renge nolo kami nir. ⁴³ Inu nuvini renge nise Tata suk, ko kami sete kamtekai inu. Ko poro ma jinibb m̃inij san pivini renge ni kobbong nisen, ni ko ma kaptekai. ⁴⁴ Ngok kami kaposuri pirpese, suri

kami kamok-lila lululweni nosrosrövien renge kami kobbong, ko sete kamok-pej nosrövien nga mivel ji Atua nga ñisan kis mivini. ⁴⁵ Sete kami kaprrorrmí nga kapwera inu bowowra tweni kami tevi Tata suk, pijki. Moses nga mivi ñer nga kami kamosuri, ko ni ko pia-wowrai tweni kami. ⁴⁶ Poro pivi weretunen nga kami kamosuri Moses, ko ngok kami kaposuri inu ko, suri ni oli suri inu kobbong. ⁴⁷ Ko suri kami sete kamosuri nale se Moses, ngok kaposuri nale suk nir pirpese?”

6

Iesu owngani jinibb evi nuvasngavöl valim (5000)

¹ Vitunen renge ngel, Iesu evel rujruj kele evan renge devjen ne nuwito ne Galili, nga nisen ñinij nen marwera nuwito ne Taepirias e. ² Ko meling jinibb nga milep arvijuri arini jin, suri marlesi nelesien sen nir nga mulolir renge nir nga marmesi. ³ Ko Iesu otongsa van mare renge botwen san, ko elik tevi jinibb sen nir ie. ⁴ Renge daron nen, nanen ne asien se ñeri Isrel nir dabbuen nen oruj mori.

⁵ Daron nga Iesu muklu tawij, ko ñilesi meling jinibb nga milep marinini jin renge ie. Ko owrai tevi Pilip, “Kerr rrapwuli niv ngabe nga delung jinibb nga marinini ngel parurroir?” ⁶ Owrai erpel, owra bbong purrowrrowe Pilip ko ren. Suri ni orongwos pae sev nga ni pia-loli.

⁷ Pilip owrai lweni tevi, “Nevöt pivi pungut pivaru (200) kis ngok puwelili kele kobbong, sete

pivter malum pivi nowli niv nga parurroi e; nir sisamis parurrurro bbong beblen ko.”

⁸ Ko san kele renge jinibb sen, nga nisen Antru, Saemon Pita tasin, owrai tevi ni owra ⁹ “Nanwarreng san ni le ielan otori niv wowar-reng nga marloli bale e elim, ko nai wowar-reng eru. Ko erpese, jinibb ngok nir elep ko wor.”

¹⁰ Ko Iesu owra “Kaploli jinibb nir parlik ngatan.” Ko renge ie mösmös elep ren; ko jinibb nen nir arlik ngatan. Ko norman nga marlelep kis kobbong nir totoklai ejpari nuvasngavöl valim (5000). ¹¹ Iesu ela niv nen nir, ko owra erres tevi Atua surir. Ko owjuwje tevi jinibb nir nga marlik iok; ko ololi erpok kele renge nai nga wowar-reng nga nuru. Ko nir jikle arla nanen evter nir erpe marmerreni. ¹² Ko daron nga maraan jile vajin musuw, ko Iesu owrai tevi jinibb sen nir owra “Kapsere lweni bebbe nanen nir nga marurro linglingir marjipon, sete sapon parsij nawon.” ¹³ Ko nir aran arsere kortoni bebjen nga marurro linglingir renge niv nga elim wowar-reng nga, ko arsongnir renge narr esngavöl drromon eru arwun saute. ¹⁴ Ko daron nga delung nen nir marlesi nelesien nga muloli, ko arwera “Merel evi propet nen weretunen le pa nga marwera pia-vini iel ngatan!” ¹⁵ Iesu ornge renge niben nen, orongwose nga parini paron tertere ni nga pivi numal ser. Ko ni evel esan evan renge botwen e.

Iesu evel renge mare ne nuwi

¹⁶ Renge daron nga nat mirivriv e vini, ko jinibb sen nir arjubbul van ngatan e renge

nuwito. ¹⁷ Ko aran arsa renge drrav, ko arwolu otvi nuwito, arluwi kele van Kapaneam e. Ko natopong pa vini, ko Iesu setewor evini jir. ¹⁸ Ko ling serser nga milep san etewut vini, ko ololi nuwito obburbur. ¹⁹ Ko jinibb sen arsu erpe ningaw evi nuvasngavöl valim (5000) rreknga vawon (6000) pa osuw, ko arlesi Iesu mivel renge mare ne nuwito vini, evini mori renge drrav. Ko nir aririr lengleng. ²⁰ Ko Iesu owrai tevir, "Inu lebbong, sete kapmetutu!" ²¹ Ko nir armarong vajin pisa parengeni renge drrav. Ko drrav evesan rrese ejpari ngaut lat nga marwera paran ren.

Delung arpej Iesu

²² Mevinen jinibb delung nga martur jer renge devje nuwito arlesi nga drrav sansan bbong nga mutur renge devje nuwito, ko arongwose nga Iesu sete m̄isa tevi jinibb sen nir mijkie, ko arsan kis bbong arsa ko arwolu. Ko arrormi Iesu ni ko malum iok sapon. ²³ Drrav m̄inij sopor ne Taepirias arwolu veut morie lat nga meling jinibb nga milep marurroi niv e nga Numal muwra erres rer womu tevi Atua, ko vitunen ko mara-urroir.

²⁴ Ko mian ko meling jinibb ngok nir marlesi nga Iesu mijki iok, ko jinibb sen kele nir, ko ngok arla kele drrav sopor arwolu kele arini Kapaneam e, arpej Iesu.

Iesu niv ne mauren

²⁵ Daron nga delung martor sweri ni renge devje nuwito e, ko arwerai tevi, "Jinibb nevisvisenien, kuvini iel e seveling le?"

²⁶ Ko Iesu owra lweni tevir “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, kampej inu sete suri kamrongwose suri nelesien suk nir, ko suri kamrro niv, ko kamup e mirpe nga kammerreni.

²⁷ Sete kapmajing tweni nanen nga mian ko p̄isij, ko kapmajing tweni nanen nga pia-la mauren nga puto tuwi ngok vini tevi kami, nga inu Jinibb Mawos bea-lai tevi kami. Atua elngi nabil ne derteren nen pa renge inu.”

²⁸ Ko nir arsusi tevi ni, “Kem nabloli sev ko, evi nga nammajing majingen se Atua?” ²⁹ Iesu owra lweni tevir, “Ngel le evi majingen se Atua, nga kami kaposuri inu, nga ni mukonik.”

³⁰ Ko nir arwerai tevi ni, “Nelesien sev nga nik kupviseni nga kem nablesi, ko nabosuri nik? Kuploli majingen sev? ³¹ Tata se kerr nir arurroi mana renge lolo merwer, erpe nga maruli renge Naul On, ‘ni ela niv ne melrin tevir arurroi.’ ”

³² Iesu owrai tevir, “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, Moses sete ela niv ne melrin weretunen tevi kami. Tata suk ko ma ok-la niv ne melrin weretunen tevi kami. ³³ Ni nga mivel renge melrin vini iel ngatan evi niv se Atua, ko ok-lai mauren tevi iel ngatan.”

³⁴ Ko nir arwerai tevi ni, “Numal, kopok-la niv nen ko pa tetajer tevi kem.”

³⁵ Ko Iesu owrai tevir, “Inu nuvi niv ne mauren. Mer nga pivini jik, numer sete orongwos p̄iaji kele; ko m̄er nga muosuri inu, ni sete purnge nolon pimesmes kele mun. ³⁶ Ko nuwrai tevi kami, kami kamlesi mete kami e inu, ko sete kamosuri inu te. ³⁷ Jinibb nga Tata m̄ilair tevik parini jik ko wor; ko m̄er nga mivini jik,

setemun numa-oji tweni, ejki. ³⁸ Suri inu nuvel renge melrin vini iel ngatan, ko sete nuvini tweni nga bololi marongen suk, ko nuvini tweni nga bololi marongen se ni nga mukoni inu. ³⁹ Ngel ko evi marongen se Tata nga mukoni inu, nga jinibb jijle nga mĩlair tevik, sete botor jabble san pijijki, bea-loli parmaur luwi kele renge nabong nga vitunen. ⁴⁰ Ko ngel le evi marongen se Tata suk, nga jinibb jijle nga marlesi Natun ko marosuri ni, parla mauren nga muto tuwi ngok vini. Ko inu bea-loli parmaur luwi kele renge nabong nga vitunen.”

⁴¹ Ko m̃eri Isrel nga marlelep nir arlolare renge Iesu muwrai mirpok, nga ni evi niv nga mível renge melrin vini, ko arok-rij latlat malum bbonge suri. ⁴² Ko arwera “Po, m̃erel evi bbong Iesu le ngel, nga tata sen ko tasu sen rramrongwose nuru. Ni mivi bbong natu Josep! Ko erpese le ni muwra mível renge melrin vini?”

⁴³ Iesu owra lweni tevir owra “Sete kaplolar kapok-supsuṕe lululweni malume pirpok renge kami lweni. ⁴⁴ Sete jinibb san orongwose pivini jik, poro bbong Tata suk nga mukonik ko pirvei ni vini jik. Ko inu bea-loli pimaur luwi kele renge nabong nga vitunen. ⁴⁵ Propet nir aruli renge Naul On erpel, ‘Atua pia-visvisenir’, ko jinibb jijle nga murnge Tata ko murongwose nanu vajin, pivini jik ko. ⁴⁶ Sete jinibb san elesi Tata renge nabong san. Ni nga bbong mível ji Atua ko, ni kobbong elesi Tata. ⁴⁷ Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, m̃er nga muosuri inu ela mauren ne tuwi ngok ko pa vini. ⁴⁸ Inu nuvi niv ne mauren. ⁴⁹ Tata se kerr nga tuwi nir

arurroi mana renge lolo merwer, mian ko armij.

⁵⁰ Ko ngel evi niv nga mivel renge melrin vini iel ngatan, nga poro jinibb san purroi, ko sete pimij.

⁵¹ Inu ngel nuvi niv ne mauren nga mevel renge melrin vini. Poro jinibb san purro niv ngel, ni pimaur tuwi ngok vini. Niv nga inu belai pivi mauren ne iel ngatan, evi inu nibek.”

⁵² Meri Isrel nen nir arlolar vajin, ko arsususi lululweni tevir, arwera “Merel pila niben tevi kerr pirpese nga kerr rraprroi?”

⁵³ Iesu owrai lweni tevir, “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, poro nga kami sete kaprroi nibe Jinibb Mawos, ko kami sete kapmini drran, ko ngok mauren sete oto renge kami. ⁵⁴ Ko isi nga murro nibek, ko mimni drrak, ela pa mauren nga muto tuwi ngok ko vini. Ko niko inu bea-loli pimaur luwi

kele renge nabong nga vitunen. ⁵⁵ Suri nibek evi nanen weretunen, ko drrak evi minminen weretunen. ⁵⁶ Mer nga murro nibek ko mimni drrak, ni elik renge inu, ko inu nulik renge ni.

⁵⁷ Erpe Tata nga mimaur tuwi ngok vini mukoni inu, ko inu numaur renge Tata, erpok kele mer nga murroi inu nibek, ni pirpok ko, pimaur renge inu. ⁵⁸ Ngel evi niv nga mivel renge melrin vini iel ngatan. Sete erpe mana nen nga tata se kerr marurroi tuwi, ko mian ko marmij bbong. Mer nga murroi niv ngel pimaur tuwi ngok vini.”

⁵⁹ Owra nanu ngel nir renge naim kortien ser daron nga mivisviseni renge Kapaneam e.

Nale ne mauren ne tuwi ngok vini

⁶⁰ Nir elep renge jinibb sen nir daron nga marunge nale sen ngel e, ko arwera “Nevisvisenien sen ngel eterter temijpal, isi ko orongwos pumurrarronge?”

⁶¹ Iesu ni lweni orongwose nga jinibb sen nir arunge esij renge nanu nga muwrai ngok, arwerwera malum bbonge renge nir lululwi bbong. Ko owrai tevir, “Nale welel lebbong olokloksi kami? ⁶² Ko pirpese ko vajin poro kami kaplesi Jinibb Mawos pisa tongsa luwi van mare renge lat nga mĩlik e tuwi? ⁶³ Nemĩn ko evi nga mĩlai mauren, niben sete orongwos puloli nanu pisan. Nale nga mowrair tevi kami arivi nemĩn ko armaur. ⁶⁴ Niko renge iok, kami sopor sete arosuri.” Suri Iesu orongwos wowomue pa siko nir nga sete marosuri, ko siko nga pia-te kai kerasi ni.

⁶⁵ Ko Iesu owrai kele: “Renge murrun ngok ko muloli nga inu mowrai tevi kami, Sete jinibb san orongwose pivini jik, poro nga bbong Tata suk ko pimarong.” ⁶⁶ Ngok suri iok ngok ko, ololi jinibb sen elep arlulwi, setemun arpitevi ni. ⁶⁷ Ko Iesu owrai tevi jinibb sen nir esngavöl drromon eru, “Erpese, kami kele kapluwi kapiel?”

⁶⁸ Ko Saemon Pita owra lweni tevi, “Numal, naban ji si kele e ko mun? Nik ko pa kutori nale ne mauren nga muto tuwi ngok vini! ⁶⁹ Kem namosuri ko namrongwose nga nik kivi Jinibb On se Atua.”

⁷⁰ Iesu owrai lweni tevir, “Sete inu nutobbto-bbue kami nga esngavöl drromon eru ngok? Ko san renge kami evi demij!” ⁷¹ Owra suri Jutas,

natu Saemon Iskariot, san renge nir esngavöl drromon eru nga pia-te kai kerasi ni.

7

Iesu tasin nir sete arosuri ni

¹ Vitunen renge nanu ngel, Iesu otutur suri renge Galili. Sete emrreni pian pututur renge Jutia, suri m̃eri Isrel nga marlelep nir armerreni parevji pini. ² Ko nabong ne nanen ne devji se m̃eri Isrel nir oruj mori. ³ Ko Iesu tasin nir arwerai tevi ni, arwera “Kupiel lingi iel, kupan Jutia e, puloli nga jinibb som nir kele parlesi majingen som nga komok-lolir. ⁴ Poro jinibb san pimrreni putur limjer, sete orongwos p̃imajing silsilveni te. Poro kuploli nanu ngel nir, kupviseni wor nik lweni ko tevi jinibb jijle nir!” ⁵ Arij erpok suri nir, nga marivi tasin mawos wor nir, nir kele sete arosuri ni.

⁶ Ko Iesu owrai tevir, “Daron suk setewor evini. Kami ma daron jijle evi pa se kami ko nir. ⁷ Jinibb nir sete arongwos parungasi kami. Ko inu ma arungasik, suri mowra tweni majingen ser nga marsij. ⁸ Kami ma kapan renge nanen. Inu sete numa-van rengen, suri daron suk mawos setewor evini.” ⁹ Owra nale ngok tevir jile, ko nir arivel. Ko ni elik jer renge Galili.

Iesu evan renge nanen ne devji

¹⁰ Tasin nir aran renge nanen ne devji. Vitunen vajin ko Iesu evivitu surir. Sete evel limjer te, ko evel silsilveni. ¹¹ Meri Isrel nga marlelep nir arpej ni renge nanen, ko arsusi “Nibeni ni?” ¹² Ko renge livö renge nir arsur vijvije

arsupsuþe suri ni elep. Sopor arwera ni evi jinibb nga mĩrres, ko sopor arwera “Ejki, okkerkerasi bbong jinibb ko nir.” ¹³ Ko sete san ejilwer suri ni re limjer, suri armetutue mĩeri Isrel nga marwowomu re nir.

¹⁴ Ko mian vajin mijpari liven sapon ne nabong nir ne nanen nen, ko Iesu evini limjer vajin, ko evan rengo Naim On se Atua ko evisviseni jinibb nir rengo. ¹⁵ Meri Isrel nga marlelep nen nir artaole, ko arwera “Merel sete bbong arvisviseni sapon, ko orongwose nanu ngel nir erpese?”

¹⁶ Iesu owra lweni tevir, “Nevisvisenien suk sete evi nga inu, ko evi se ni nga mukoni inu. ¹⁷ Poro jinibb san pimarong puloli marongen se Atua, mĩernen pia-rongwose nevisvisenien ngel nga inu nomok-visviseni evel ji Atua vini, rreknga evi inu bbong nevisvisenien suk. ¹⁸ Mer nga musþe suri lweni bbong ni lweni, epej sel nga bbong pusrusrövi lweni bbong ni ko ren. Ko ni nga ma muwra pusrövi kis ni nga mukoni, mĩernen ko ewretun, ko sete nanu nga mĩsij san oto ren. ¹⁹ Moses elai pa nale nesereien tevi kami. Ko kami san sete otori rragrrage. Ko suri sev kamwera kaprevji pinik?” ²⁰ Delung arwera lweni tevi, “Demij oto rem! Isi owra pirevji pinim?”

²¹ Ko Iesu owrai tevir “Nuloli majingen nga milep san, ko kami kamtaole. ²² Moses ela bae tevi kami (erpe sete Moses, ko apu se kami nir, metka ser nga wowomu nen nir.) Ko kami kamok-loli bipiwarreng se kami nir arok-an rengo bae, ko kamrongwos kaprevjir kele

rengeng nabong on. ²³ Kamok-loli arok-an rengeng bae rengeng nabong on erpok, nga nale nesesreien se Moses sete pimaot otvi. Ko erpese kami kamlolarsi inu nga mololi jinibb niben totoklai mĩrres rengeng nabong on? ²⁴ Sete kaptor ngavilvil nga kapwer lokloksi nanu, ko kaprrorrmililane mun, musuw ko kapa-wera suri vajin lat nga pia-to surie.”

Ni evi Mesaea

²⁵ Nir sopen rengeng delung ne mĩeri Jerusalem nir arwera “Kules, mĩer nga, nga marwera parevji pini nga le ngel! ²⁶ Kules, ni le ngel: mutur limjer mĩrij ngel, ko sete san erij tere! Rreknga jinibb nga marlelep se kerr nir arong-wose nga ni ewretun evi Mesaea. ²⁷ Ko nanu ma san: mĩerel kerr rramrongwose lat nga mivel e vini. Ko daron nga Mesaea pia-vini e, sete san purongwose lat nga pia-pelari e.”

²⁸ Ko suri nga marok-werai mirpok, daron nga Iesu mivisviseni e rengeng Naim On se Atua, ko ekail van mare, owra “Ia, ko kami kamrongwose inu, ko kamrongwose ngabe nga mevel e vini? Ko inu sete nuvini suri bbong inu norrorrmien suk. Ni okoni inu, ni evi weretunen. Ko kami sete kamrongwose ni. ²⁹ Inu ma nurongwose ni, suri nuvel ji ni le mevini. Ni ko okoni inu.” ³⁰ Ngok ololi arwera parevei ni. Ko sete nir san orrul ren, suri mete nial sen setewor evini. ³¹ Ko delung elep arosuri ni. Ko arwera “Porong nga Mesaea ni ko malum setewor evini, ko ni pia-loli kelewor majingen nga para-lelep wor nir, piasie nga mĩerel mulolir ngel nir? Ejki, ni le pa!”

Arkoni jinibb sapor parevei Iesu

³² Parasi nir arunge delung nir marok-sur vijvij malum marok-suþe suri nanu nga Iesu mulolir ngok nir. Ko ngok nir ko batu jinibb ne sulsulen nir arkoni jinibb ne no nuval sapor paran parevei Iesu. ³³ Ko Iesu owrai tevir, "Beptevi kami ma beblen sete pipriv, ko bevel lingi kami, bean ji ni nga mukoni inu. ³⁴ Kami kappej inu ko sete kapa-lesik, suri lat nga bean e, kami sete kamrongwose kapini ren." ³⁵ Ko m̃eri Isrel nen nir arwerwera lulwenir e, arwera "Owra pian ngabe nen e le, nga kerr sete rraplesi ngel? Pian lat san nga m̃eri Isrel nga marivel lingi kerr marlik e, ko pivisviseni m̃eri Gris nir? ³⁶ Owra erpese le muwrai mirpel ngel, 'Kappej inu, ko sete kama-lesik, ko lat nga ðelik ren, sete kamrongwos kapini ren?' Owra sev ko?"

Mete nuwi wowosi ne mauren nga tuwi ngok vini

³⁷ Renge nabong nga muto ore jere renge nanen ne devji se m̃eri Isrel nir, ngok evi nabong nga milep ko nga m̃irres nen jer, Iesu otur imare ko ekail, owra "Poro jinibb san nolon emesmes, pivini jik pimni nuwi! ³⁸ Mer nga muosuri inu, m̃ernen 'mete nuwi seser ne mauren nga tuwi ngok vini puwowosi peleplarie renge nolon', erpe Naul On muwrai." ³⁹ Ngok Iesu osþe suri Nem̃in nga nir nga para-osuri para-lai. Ko Nem̃in On nen setewor evini, suri Iesu setewor emra renge mijen, ko setewor evan renge nosrövien.

Jinibb nir nolor eru e suri Iesu

⁴⁰ Delung elep daron nga marunge nale sen ngel e, ko arwera “Weretunen, m̃erel evi propet nen.” ⁴¹ Ko nir sopon arwera “Merel evi Mesaea.” Ko nir sopor arwera “Mesaea piplari ko Galili? Ejki rres! ⁴² Renge Naul On owra Mesaea piplari renge metka se Numal Devet, ko pia-ak renge Betliem, lat nga Numal Devet.” ⁴³ Ngok suri marij latlat mirpok ngok ko, ololi meling jinibb ngok nir nolor eru e. ⁴⁴ Nir sopor armerreni parevei ni, ko sete san orrul totoni ni, ejki.

Merwomu ne m̃eri Isrel nir

⁴⁵ Jinibb ne no nuval nen nir arlulwi vini ji batu jinibb ne sulsulen nir ko Parasi nir. Ko nir arsusi tevir, arwera “Suri sev sete kamrevei ni vini?” ⁴⁶ Jinibb ne no nuval nen nir arwera lweni tevir, “Sete nabong san jinibb san erij erpe m̃erel m̃irij.” ⁴⁷ Parasi arwera lweni tevir, “Kami kele, ololi kami kamlengleng kele? ⁴⁸ Ko erpese renge jinibb womu ne jinibb nir ko kem Parasi nir, sete san osuri ni! ⁴⁹ Ko delung ngok nir nga marosuri ngok, sete arongwose nale neseseien se Moses, ko lolaren se Atua oto rer.” ⁵⁰ Ko Nikotemas, nir san nga mivini ji Iesu bonevis, owrai tevir, owra ⁵¹ “Renge devjen ne nale neseseien se kerr, sete orongwose rrapuŕe suri lat nga puto suri renge jinibb san puwowomu, vitunen vajin ko rraparunge nale sen ko rrapa-meteni suri nanu nga mulolir.” ⁵² Ko nir arwera lweni tevi, arwera “Ko rrek nik kele kuvi m̃eri Galili rrek? Poro kuppej renge Naul On ko kuplesi ko, sete propet san orongwose p̃iak renge Galili!”

8

Nesevin nga muloli batun

¹ Ko nir p̄etp̄eti arlulwi vini renge naim ser e, ko Iesu otongsa van renge Botwen ne lolnai ne olip e. ² Ko mevinen renge rorpong susu, ko olwi kele van renge Naim On e. Ko delung elep arini kele jin, ko ni esakel ko evisvisenir.

³ Ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir ko Parasi nir arpitevi nesevin san vini, nga muloli batun. Ko arlingi otur renge livö renge nir. ⁴ Ko arwerai tevi, “Jinibb nevisvisenien, nesevin le san ngel ololi nanu nga m̄isij kele tevi norman m̄inij san nga sete mivi ni diwen sen. Lelingenok ko namrevei ko ren. ⁵ Ko renge nale nesesreien nga Moses m̄ilai tevi kerr, evi nga vinel pimij le, partuwe pini. Ko nik kuwra erpese?” ⁶ Arwerai erpel ngel nga bbong parrowrrowe ni ko rengen, puloli nga nir parla norrorrmien rengen, ko parwer lokloksi ni ren. Ko Iesu ejiol vitan ko olul e bbös nevren renge dan, ololi erpe sete murnge nanu nga marwerai. ⁷ Ko nir arp̄elak arsusi rongornge malume tevi; mian ko ni otur rramos ko owrai tevir, “Isi renge kami ngok poro nga sete ololi nanu nga m̄isij nabong san, ni ko p̄ila womue nevöt ko putwe wowomue nesevin ngok.” ⁸ Ko ejiol luwi kele van ngatan, ko olul kele renge dan. ⁹ Daron nga marunge, ko nir sisamis arrorrorrmi lululweni rer. Mian ko arm̄etaw sisamis arivel, m̄itipatun renge birtera ko evini ejpari nga vitu jer nen. Ko Iesu esan esapo jer vajin, ko nesevin otur malum renge liven nga mutur ren. ¹⁰ Ko ni

otur rramos kele, ko setemun elesi san, nesevin bbong esan. Ko owrai tevi, “Vinel, nibeni lartul nga marpitevim nga nir? Sete jinibb san ðiwer lokloksi nik?”

¹¹ Ko vinnen owra “Numal, san ejki.” Ko Iesu owrai tevi, “Inu kele sete numa-wer lokloksi nik. Kupiel, ko sete kuploli lweni kele mun nololien.”

Iesu evi moron ne iel ngatan

¹² Iesu owrai kele tevir, “Inu nuvi moron ne iel ngatan. Mer nga pivijuri inu, ni ðila moron ne mauren. Sete orongwos pivel renge nemalik.”

¹³ Ko Parasi nir arwerai tevi, “Nik komok-rij se nik lweni kobbong, ko niko nale som sete evi weretunen.” ¹⁴ Iesu owra lweni tevir, “Erpok, poro nurij se inu lweni kobbong, ko nale suk evi weretunen, suri nurongwose lat nga mevel e vini ko lat nga bean e. Kami ma sete kamrongwose lat nga mevel e vini ko lat nga bean e. ¹⁵ Kami kamok-supsuþe nanu erpe nga jinibb nir marok-supsuþe. Ko inu ma sete nusþe suri lat nga puto suri re jinibb san. ¹⁶ Ko poro inu bosþe suri lat nga puto suri re jinibb san, ko nosþen suk evi weretunen, suri sete inu kis nusan, ko inu komru wor Tata suk ko nga mukoni inu, komru korti. ¹⁷ Aruli kele renge nale nesesreien se kerr nga nale se jinibb eru evi weretunen. ¹⁸ Inu nuvi san nga merij se inu lweni, ko Tata suk kele nga mukoni inu, ni ko erij se inu kele.” ¹⁹ Ko nir arsusi lweni tevi ni, “Nibeni Tata som?” Ko ni owra lweni tevir, “Kami sete kamrongwose komru korti te; sete kamrongwose inu, ko sete kamrongwose Tata suk.”

²⁰ Nale ngel nir Iesu owrair renge daron nga mivisviseni jinibb nir renge Naim On, renge lat nga marok-tuwe nevöt rengen. Ko sete san ervei, suri mete nial sen setewor evini.

Sete kamrongwose kapini re lat nga bean e

²¹ Iesu owra lweni kele tevir, “Inu bea-ivel, ko kami kapa-pej inu, ko sete kaprongwos kaplesik; ko kapa-mij renge nololien se kami. Ko lat nga bean e, kami sete kamrongwose kapini rengen.”

²² Meri Isrel nen nga marlelep nir arwera “Owra sev ko, muwra ‘Sete kamrongwose kapini renge lat nga bean ngok e’? Rrek owra putor pini lweni ko, rrek!” ²³ Iesu owra lweni tevir, “Kami kamivi ne iel ngatan, ko inu nuvi ne mare. Kami kamivi ne iel ngatan, ko inu sete nuvi ne iel ngatan. ²⁴ Nuwrai tevi kami, kami kapmij renge nololien se kami nir, poro nga kami sete kaposuri nga inu nuvi mñernen.” ²⁵ Ko nir arwera tevi ni, arwera “Aro, nik kuvi isi?” Iesu owra lweni tevir, “Ko erpe nga nomok-werai tetajer tevi kami. ²⁶ Nanu elep nga kamsarr rer nga inu nurongwose bowrair ko bospe surir re kami, ko ejki wor. Ko San nga mukoni inu, ni evi weretunen, ko inu nomok-wera suri bbong nanu nga mornge jin nir iel ngatan.” ²⁷ Ko nir sete arongwose nga ni ospe suri Tata sen tevir.

²⁸ Mian ko Iesu owrai tevir, “Daron nga kami kapa-susi Jinibb Mawos pia-an mare, ko ngok kaprongwose nga inu nuvi mñernen. Ko niko inu sete nusan nomok-loli nanu san, ejki. Inu nomok-supe bbong nanu nga Tata suk ko mivisvisenie inu. ²⁹ Ko Mer nga mukoni inu

epatevi inu, sete elinglingi inu nusan, suri tetajer nomok-loli kobbong nanu nga mimrrenir.”
³⁰ Jinibb elep nga marunge Iesu muwrai mirpel ko arosuri ni rengen.

Jinibb nga mivel sisarow ko demij maur

³¹ Iesu owrai tevi m̄eri Isrel nir nga marosuri ni, owra “Poro kaplik tetajer malum ko pa renge nale suk, ko ngok kamivi jinibb suk weretunen ko. ³² Kaprongwose weretunen, ko weretunen pia-loli kami kapiel sisarow.” ³³ Ko nir arwera lweni tevi ni, “Aro, kem ma namivi metka se Epram kobbong, ko setewor namivi demij maur se jinibb san nabong san. Ko suri sev nik kumwerai ngok, Kem nabel sisarow?”

³⁴ Ko Iesu owrai tevir “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, isi nga mok-loli nololien evi pa demij maur ne majingen se nololien ko. ³⁵ Demij maur sete orongwose p̄ilik tuwi ngok vini renge naim, ko natu m̄er nga naim sen ko ma p̄ilik tuwi ngok vini. ³⁶ Ko poro inu Atua Natun bololi kami kapiel sisarow, ngok kapa-ivel sisarow p̄etp̄eti ko vajin. ³⁷ Nurongwose kami kamivi metka se Epram. Ko kamwera kaprevji pinik, suri nale suk milngen ejki renge nolo kami. ³⁸ Inu nomok-supe suri nanu nga m̄elesir ji Tata suk, ko kami ma kamok-loli sev nga kamlesir ji tata se kami.”

³⁹ Ko nir arwerai tevi ni, “Po! Ko niko, Epram evi tata se kem!” Ko ni owrai tevir, “Poro kapweretun nga kamivi metka se Epram, ko ngok kaploli majingen nga marres nga Epram mok-lolir ko. ⁴⁰ Inu nga mowra weretunen

tevi kami nga mornge ji Atua, ko lelingen ngel kamwera kaprevji pinik suri. Ko Epram sete ololi erpok. ⁴¹ Kamok-loli nanu mawos nga tata se kami mok-lolir.” Ko nir arwerai tevi, “Aro, kem ma sete namivi bipi ne sel te ejki! Atua ko evi tata se kem, kem namivi natun weretunen!”

⁴² Ko Iesu owrai tevir, “Poron nga Atua pivi Tata se kami weretunen, ko kapmerreni inu ko, suri nuplari ji Atua ko nga mevini ngel. Inu sete nuvini suri inu bbong norrorrmien suk, ko ni ko wor okoni inu. ⁴³ Suri sev sete kamrongwose nanu nga mowrair? Erpok ko wor, suri sete kami kamrongwos rragrrage nale suk. ⁴⁴ Kami kamivi se tata se kami, Demij! Ko murrun nir nga marivi se tata se kami ko kamok-lolir. Ni erevji pini wowomu jinibb, ko eplak etajer tevi malume. Ko sete elik renge weretunen, suri weretunen ejki renge ni. Daron nga m̃ikrekris, ngok evijuri wor murrun nga ni ko, suri ni evi botgerisen, ko evi tata se botgerisen nir. ⁴⁵ Suri nuwra weretunen tevi kami, ko niko kami sete kamosuri inu. ⁴⁶ Isi renge kami orongwos ma puwra tweni nga inu nuloli nololien san? Ejki! Inu ma nomok-wera weretunen tetajer, suri sev sete kamosuri inu? ⁴⁷ Mer nga mivi se Atua ornge nale se Atua. Ko niko kami sete kamrunge nale se Atua, evi suri kami sete kamivi se Atua.”

Iesu ko Epram

⁴⁸ Meri Isrel nir arwera lweni tevi, arwera “Namweretun, namwera nik kuvi m̃eri Sameria, ko demij esisilvi nik!” ⁴⁹ Ko Iesu owra lweni tevir, “Inu sete demij esisilvik te. Inu nuosuri Tata suk, ko kami sete kamosuri inu. ⁵⁰ Inu sete

nupej nosrövien se inu lweni, ejki. Ko San ko ma niko ni ko ñia-lai nosrövien tevi inu, ko pia-wer suri lat nga puto suri renge kami. ⁵¹ Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, poro jinibb pisan putori totoni nale suk, sete mia-lesi mijen nabong san.”

⁵² Meri Isrel nen nir arwera lweni tevi ni, “A! Re iok vajin, nama-rongwose erres nga nik demij esisilvim. Epram emij pa, ko propet nir armij pa, ko nik kuwra poro san putori totoni nale som, ko ñnernen sete mia-lesi mijen! ⁵³ Erpee? Nik kulep lingi wor tata se kem Epram nga mimij pa, ko propet nga marmij pa nir? Ko kuwra kupwera nik kuvi isi kele?”

⁵⁴ Ko Iesu owra lweni tevir, “Poro inu bosrosrövi lweni inu, ko evi nanu nawon. Ko ejki, Tata suk ko osrosrövi inu. Ni ko kamokwera evi Atua se kami. ⁵⁵ Ko kami sete kamrongwose ni, inu ma nurongwose. Poro nga bowra sete nurongwose ni, ko bevi jinibb ne gerisen pirpe kami. Ko ejki, nurongwose ni, ko nutori totoni nale sen. ⁵⁶ Tata se kami Epram eir renge nga ñilesi nabong suk, ko renge daron nga ñilesi e, eir lengleng.”

⁵⁷ Meri Isrel nen nir arwera lweni tevi ni, “Nik ngok setewor siam evi ngavöl elim (50) wor, ko kulesi Epram erpese?” ⁵⁸ Iesu owra lweni tevir, “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, inu ngel nulik womu ko pa osuw, mian ko Epram mia-iak.” ⁵⁹ Ko nir arevei nevöt arwera partuwe e. Ko Iesu otur tevi jinibb nir, ko evel rrurrngi liven rer, ko esil ivare renge Naim On, evini vare e evel.

9

Iesu ololi m̃er nga meten murrorr oklu luwi

¹ Iesu otutur sopen ko elesi jinibb san nga m̃iak ko meten murrorr ko pa. ² Ko jinibb sen nir arsusi tevi ni, arwera “Jinibb nevisvisenien, isi ko ololi nololien, ololi m̃iak ko meten murrorr? ni, rreknga tata sen rreknga tasu sen?”

³ Iesu owra lweni tevir, “Ngok sete evi nololien se ni, rreknga tata sen ko tasu sen, ejki. Ngok evi nga puloli majingen se Atua piplari ko rengen.

⁴ Nata m̃irin evi daron nga rraploli ko wor majingen se ni nga mukonik rengen. Daron nga nata pupong pivini, setemun san orongwos mun puloli majingen san rengen. ⁵ Erpe lelingen ngel, inu nulik iel ngatan, ko nuvi moron ne iel ngatan.”

⁶ Daron nga muwrai mirpok, ko oltuv van rengen dan, ko ekiskisi nolton tevi dan, ko elai nolton nga mikiskisi tevi dan ngok ko ebbölji rengen mete meterrorr. ⁷ Ko owrai tevi, “Kupan kupwirap rengen nuwito ne Saeloam (nga marieni mirpel, Okoni). Ko m̃ernen osri sel evan ewirap vaseni meten, ko oklu luwi erres; ko olwi van sisen e.

⁸ Ko selen nir ko jinibb nga marok-lesi pa ni nga meten murrorr arwera “Sete m̃er nga moklik ngun-ngun nga le ngel?” ⁹ Nir sopor arwera “Ewretun, m̃er nga le ngel”. Ko nir sopor nen arwera, “Ejki, ko morok erpe pini pa ni ko.” Ko ni owrai tevir, “Pe, inu nen le pa ngel!” ¹⁰ Ko nir arsusi tevi ni, “Ia, ko metem oklu luwi erpese ko?”

¹¹ Ko ni owrai tevir, “Jinibb san nga marveruse nisen Iesu ekiskisi dan, ko elai dan ngok, ebbölji reнге metek nuru ko owrai tevik, ‘Kupan reнге nuwito ne Silam ko kupwirap.’ Ko mean mewirap ko nuklu luwi.” ¹² Ko nir arsusi tevi ni, “Ko nibeni mñernen?” Ko ni owra lweni tevir, “Iawo, sete nurongwose.”

Parasi nir armeteni suri reнге nanu nga Iesu muloli nen

¹³ Arpitevi mñer nga bonevis meten murrorr nen van ji Parasi nir. ¹⁴ Renge nabong nga Iesu mikiskisi dan ngok ko muloli metrrorr meten mñirres luwi ngok e, evi nabong on. ¹⁵ Ko Parasi nir arsusi tevi ni, arwera “Ko kuklu luwi erpese?” Ko ni owrai tevir, “Ela dan, ebbölji reнге metek nuru, ko nuwirap, ko nuklu luwi erres.”

¹⁶ Ko nir sopor reнге Parasi arwera “Mernen sete evi jinibb se Atua ko, suri sete otori nabong on.” Ko nir sopor nen kele arwera “Ko jinibb ne nololien san sete orongwos puloli nelesien nga mirpel san!” Ngok ololi nir nolor eru e. ¹⁷ Ko Parasi nir arsusi kele tevi metrrorr, arwera “Erpe nik, kumwerai ololi metem nuru orres. Ko nik kurrormi mñernen evi isi ko?”

Ko metrrorr owrai tevir, “Evi propet ko san.”

¹⁸ Parasi nen nir sete arosuri nga mñerel evi metrrorr, ko oklu luwi kele. Artiriv wore parverus tata sen ko tasu sen porini. ¹⁹ Ko arsusi tevi nuru, “Merel evi natu kamru nga mñiak ko meten murrorr? Ko oklu luwi erpese le?”

²⁰ Mernen tata sen nuru tasu sen orwera “Ewretun nga ni evi natu komru, ko ewretun

nga m̃iak ko meten orrorr ko pa. ²¹ Ko erpese nga muklu luwi, komru sete nomor-rongwose te ejki. Ko sete nomor-rongwos kele m̃er nga muloli meten morkulu luwi. Kapsusi tevi ni, puwrai ko tevi kami. Etra ko pa, evter puwra suri nanu nga miplari jin.” ²² Tata sen nuru tasu sen orwerai erpok suri ormetutue m̃eri Isrel nga marlelep nen nir. Suri arwerai jile pa nga poro jinibb pisan puwra nga Iesu evi Mesaea, ko ngok puloli nir parla tweni m̃ernen renge naim gortien ser, pijkie rengen. ²³ Niko muloli nga tata sen ko tasu sen morwera “ni etra ko pa, sian evter kapsusi ni e.”

²⁴ Ko arverus lweni kele m̃er nga meten murrorr nga vini jir, ko arwerai tevi, “Nik kupsurövi Atua ko wor suri. Kem ma namrongwose m̃erel evi jinibb ne nololien.” ²⁵ Ko ni owra lweni tevir, “Sete nurongwose te, m̃ernen pivi jinibb ne nololien, rreknga ejki. Nanu sansan kobbong nurongwose, nga metek murrorr ko lelingen ngel nuklu luwi.” ²⁶ Nir arsusi tevi ni, “Ololi erpese nik, ololi erpee ko ko metem morkulu?” ²⁷ Ko ni owrai tevir, “E, nuwrai jile pa tevi kami, ko kami sete kammurrarronge. Erpee? Kami kammerreni kaprunge kele? Kami kele kammerreni kapivi jinibb sen, rrek?”

²⁸ Ko nir arsowri ni, ko arwerai tevi ni, “Nik kuvi jinibb sen, kem namivi jinibb se Moses! ²⁹ Kem namrongwose Atua erij tevi Moses. Ko morok, sete namrongwose evel ngabe ko vini!”

³⁰ Ko m̃er nga owrai lweni tevir, “O, nanu nga rramtaole le, kami sete kamrongwose lat nga mivel e vini! Ko ni ololi metek orkulu

luwi! ³¹ Kerr rramrongwose, Atua sete orongwose pumurraronge m̃er nga muloli nololien, orongwos bbong m̃er nga mutori ni ko, ko m̃er nga muloli nanu nga ni mimrrenir, ni ko ma pumurraronge. ³² Mitipatun renge daron nga Atua muloli iel ngatan e mijpari lelingen ngel, setewor arunge jinibb san ololi m̃er nga m̃iak ko meten murrorr oklu luwi, ejki rres nawon. ³³ Poro m̃erel sete pivi se Atua, ko sete orongwose rragrrage puloli nanu pisan!" ³⁴ Nir arwera lweni tevi, "Aro, nik kuak renge nololien, ko kuloli nololien tetajer malum, ko kuwra kupvisviseni kem?" Ko arwirr tweni ni renge naim gortien ser.

Metrrorr renge norrrormien

³⁵ Iesu ornge nga marwirr tweni m̃ernen renge naim gortien ser pa. Mian ko eskai ko owrai tevi, "Nik kuosuri Jinibb Mawos?" ³⁶ Ko ni owrai lweni tevi, "Numal, isi ko, nga poro inu bosuri renge ni?"

³⁷ Ko Iesu owra lweni tevi, owra "Nik kulesi jile pa m̃ernen, m̃ernen evi m̃er nga m̃irij tevim lelingen ngel." ³⁸ Ko m̃er nga owra "Numal, nuosuri!" Ko ejipa vitan ko olotoe.

³⁹ Iesu owra "Inu nuvini iel ngatan tweni nga bowra suri lat nga puto suri renge jinibb nga meten sete mukluklu, puklu luwi vajin, ko jinibb nga markulkulu parivi vajin metrrorr nir."

⁴⁰ Ko Parasi sopor artur tevi ie arunge nga ni muwra nale ngok nir mirpok, ko arwera tevi, "Aro, kem kele namirpok, mete kem orrrorr?"

⁴¹ Iesu owrai tevir, "Poro piwretun mete kami

purrorr, ko nololien se kami sete putoe. Ko suri kami kamwera kamkulkulu, ngok nololien se kami otoa ko.”

10

Nale rrongrrongvien ne m̃er nga mimetmete sipsip

¹ Iesu owra “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, m̃er nga sete m̃ikali renge metali ne sipsip e ko m̃isa tela naworr; m̃ernen evi jinibb venao ko. ² Ko m̃er nga m̃ikali renge metali e, ni evi m̃er nga mok-metmete sipsip nir. ³ Ko m̃er nga mok-metmete metali ne sipsip etasi tevi, ko sipsip arongwose ni drrelan; ko ni orongwose piverus sisamis niser; ko owomue nir parivare. ⁴ Daron nga miptevi twenir ivare, owowomue nir; ko sipsip arvijuri ni, suri arongwose drrelan. ⁵ Sete arongwose parvijuri jinibb m̃inij; parwolue ko, suri sete arongwose drrelan.” ⁶ Iesu owra nale rrongrrongvien ngel tevi nir, ko sete arongwose isev ko muwrai tevir.

Iesu evi jinibb metmeten nga m̃irres p̃elak

⁷ Iesu owrai kele tevir owra “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, inu ngel nuvi metali ne sipsip. ⁸ Jinibb nga marwowomue inu arivi jinibb venao kobbong nir. Ko sipsip sete arunge drrelar. ⁹ Inu nuvi metali. Mer nga m̃ikali ji inu e, ni pia-asi van re mauren; ko pia-lik p̃irres, pirpe sipsip san nga sete nanu rrum san pulokloksi, ko nanen sen owun saut temijpal. ¹⁰ Jinibb venao evini bbong nga pivevna ko, ko

pirevji pini, ko pulokloksi p̄etp̄eti. Inu ma nuvini nga βelai mauren tevir nga parla p̄etp̄eti vajin.

¹¹ “Inu nuvi jinibb metmeten nga m̄irres. Jinibb metmeten nga m̄irres ela mauren sen tevi jinibb nir, emij surir. ¹² Mer nga marlingi bbong pimetmete sipsip nga parwuli rengen, daron nga m̄ilesi guli rrum mivini, ko elngi kurtweni sipsip nir ko owlu lingir. Ko guli rrum ean aji terteri sopor, ko ojir arwolu sarrsarr. ¹³ Mer nga mok-metmete sipsip nga marwuli bbong ren, ko muwlu lingir ngok; suri ni mivi bbong m̄er nga marwuli bbong ren, ko niko sete muwor surir. ¹⁴ Inu nuvi jinibb metmeten nga m̄irres renge sipsip nir. Ko nurongwose sipsip suk nir, ko nir arongwose inu. ¹⁵ Erpe Tata orongwose inu, ko inu kele nurongwose Tata. Ko numarong nga bemij suri sipsip suk nir.

¹⁶ “Sipsip m̄inij kele wor sopor nga marivi suk, nga sete marivi ne laut ngel, βelair vini rengen kele. Nir parunge drrelak; parivi meling pisansan, ko jinibb metmeten ser pisansan. ¹⁷ Tata suk emrrenik suri numarong βelngilngi mauren suk, bemij sere jinibb nir. Ko mian ko bea-la lweni kele, bemaaur luwi. ¹⁸ Sete jinibb san orongwos p̄ila tweni mauren suk jik, putor pinik. Inu kobbong numarong bemij. Derteren suk otoa nga βelngilngi mauren suk bemij, ko derteren suk otoa nga βela lweni kele mauren suk, bemaaur luwi. Niko Tata suk owrai tevik nga bololi pirpok.”

¹⁹ Renge muwrai mirpok ngok, m̄eri Isrel nga marlelep nir norrorrmien ser eru e kele rengen.

²⁰ Nir elep arwera “Demij esisilvi ko epapa nawone! Erpese kami kammurrarronge?” ²¹ Ko nir m̄inij nen nir arwera “Sete m̄er nga demij m̄isisilvi ok-rij erpok, ejki. Demij orongwose puloli metrrorr san puklu luwi kele?”

Meri Isrel nga marlelep nir arungasi Iesu

²² Evi daron ne nanen san se m̄eri Isrel nir, nga marok-rrorrm̄i lweni Naim On se Atua nga marloli muon luwi bonevis. Nanen ngel artori renge Jerusalem. Ko renge daron nen evi daron ne melas. ²³ Iesu otutur sapon renge naim san nga mutur re jeli Naim On, nga marveruse Naim Salsal se Solomon. ²⁴ Ko m̄eri Isrel nga marlelep nir arini jin, artur rrاله ko arwerai tevi, “Pijpari seveling nga nik kopok-loli kem nabok-tiriv pirpel? Namtirivtiriv ko ejki rres nawon. Poro nga nik kuvi Mesaea, kupwerai momsawose tevi kem vajin!”

²⁵ Ko Iesu owra lweni tevir, “Nuwrai pa tevi kami, ko sete kamosuri te. Ko majingen nga mololir renge nise Tata suk arij se inu. ²⁶ Ko kami sete kamosuri, suri nga sete kamivi sipsip suk, erpe nga mowrai pa tevi kami. ²⁷ Sipsip suk nir arunge drrelak; ko inu nurongwose nir, ko nir arvijurik. ²⁸ Inu nula mauren nga muto tuwi ngok vini tevir, nga nir setemun parmij kele nabong pisan. Ko sete san orongwose p̄iteseni twenir renge inu nevrek. ²⁹ Tata suk nga m̄ilair tevik, ni eterter asie jinibb p̄etp̄eti nir, ko sete san orongwos p̄iteseni twenir renge ni nevren. ³⁰ Ko Tata suk ko inu nomorivi sansan kobbong.”

³¹ Meri Isrel nen nir arla kele nevöt arwera partuwe pini ni kele. ³² Ko Iesu owrai tevir, “Nuloli majingen elep nga marres tevi kami nga Tata suk mĩlair tevik nga bololir. Ko renge majingen ngabe nen ko nga kami kamwera kaptuwek rengen?” ³³ Ko m̃eri Isrel nir arwera lweni tevi, “Renge majingen nga m̃irres sete namrongwos nabtuwem suri, ko suri kuwer lokloksi Atua ko. Suri nik kuvi bbong jinibb, ko kumtur imare ko kumloli lweni nik lweni kumsorsan tevi Atua!”

³⁴ Ko Iesu owra lweni tevir, “Sete aruli renge Naul On owra ‘Kami kamirpe Atua’? ³⁵ Kerr rramrongwos nanu nga

Naul On muli surir, ewretun tetajer ko pa tuwi ngok vini. Ngok niko nir ngel nga Atua m̃ila nale sen van jir, Atua everuse nir ‘Atua’. ³⁶ Ko inu ma nulep asi nir ngok ko. Ko Tata osusture inu, ko okonik vini iel ngatan. Ko erpese kami kamwera inu nuwer lokloksi Atua suri nga mowra inu nuvi Atua Natun? ³⁷ Poro sete nomok-loli majingen se Tata suk nir, ko erres kobbong, sete kaposuri inu. ³⁸ Ko poro bololir wor, ko pesveni poro sete kaposuri inu suri nale suk, ko kaposuri ma inu suri majingen suk nir, nga puloli kami kaprongwose. Ko kaplesi wose nga Tata suk elik renge inu, ko inu nulik renge Tata suk.”

³⁹ Vesan kele arloli lesi kele nga parrul totoni; ko evel easi renge nevrer, evel lingir. ⁴⁰ Evel luwi kele van renge devje nuwi seser ne Jortan e, renge lat nga Jon Baptaes mipaptaes womue ni rengen, ko elik ie. ⁴¹ Jinibb elep arini jin, ko arwera “Ewretun, Jon Baptaes sete ololi nelesien te ejki, ko nanu jile nga ma Jon Baptaes mus̃e

surir renge m̃erel arweretun.” ⁴² Ko jinibb elep lengleng arosuri ni renge ie.

11

Mijen se Lasros

¹ Meri Betani san, nisen Lasros, emsi. Betani evi ngaim se Merri ko tuwan Marta. ² Merri ngel evi vin nga vitunen ko mia-jivi senta nga mapun m̃irres renge ßela Iesu ko mia-tewasi jomro batun e. Vinel ko tuwan Lasros mimsi nen. ³ Ngok nesen niaken ngel ko nuru orla nale ngel van ji Iesu, “Numal, selem nga kumrreni milep emsi.”

⁴ Daron nga Iesu murnge e ko owra “Mesien se Lasros ngok sete evi ne mijen, ko evi ma nosrövien se Atua, nga puloli parsurövi inu Atua natun mawos rengen.” ⁵ Iesu emrreni lenglenge Marta ko tasin Merri ko Lasros. ⁶ Ko daron nga murnge nga Lasros mimsi, ko elik malum lat nen nga m̃ilik nen e nabong eru kele wor orasi. ⁷ Vitunen renge ngel ko owrai tevi jinibb sen nir “Kerr pulwi kele van renge Jutia e.”

⁸ Ko jinibb sen arwerai tevi, “Ai, jinibb nevisvisenien, seveling nga kobbong m̃eri Isrel nir nga marlik Jutia arwera partuwem, ko erpese kuwra kupan kele ie ko?”

⁹ Iesu owra “Erpese, sete mete nial esngavöl drromon eru renge nabong san? Ko poro jinibb pisan pivel renge nata m̃irin, sete orongwos p̃ijilaklak, suri elesi moron ne iel ngatan. ¹⁰ Ko poro pivel renge nemalik, ko ngok p̃ijilaklak ko, suri moron ejki ji ni.” ¹¹ Iesu owra nanu ngel nir,

mian ko vitunen owra “Sele kerr Lasros ematur, ko inu bean bowni tweni pimra renge meturen sen.” ¹² Ngok jinibb sen nir arwerai tevi, “Numal, poro pimaturn ko p̄irres luwi kobbong.” ¹³ Nga m̄irij mirpok, ko Iesu osp̄e mijen se Lasros; ko nir arrormi rreknga owra emitmatur rres kobbong, omosi. ¹⁴ Ko Iesu owra momsawos vajine limjer tevir, “Lasros emij pa. ¹⁵ Ko inu nuir nga sete m̄elik tevi ni ie, suri kaplesi vajin nanu nga p̄irres san renge kami, nga puloli kami kaposuri. Kerr pian lat nga marlingi e.” ¹⁶ Ko Tomas nga marveruse m̄elew owrai tevi jinibb se Iesu nga ngok nen e nir, “Pesveni, kerr kele rrapvijuri ma, rrapan rrapmij rrapvesane ko pa tevi.”

Iesu evi batu meraien ko batu mauren

¹⁷ Daron nga Iesu mian vajin, ko elesi nga artevni Lasros nabong ivij pa arasi osuw. ¹⁸ Betani oto mori bbong Jerusalem sapon, erpe pirpe kilometa itul bbong sapon, ¹⁹ ko niko m̄eri Isrel elep arini ji Marta ko Merri nga parla nale molmol tevi nuru suri renge mijen se tuwa nuru.

²⁰ Daron nga Marta murnge nga marwera nga Iesu mivini, ko evel ore renge sel. Ko Merri elik jer renge naim. ²¹ Marta owrai tevi Iesu, “Numal, poro ma kuplik bbong iel, ko tuwa komru sete mia-mij welili, pijki ko. ²² Ko nurongwos mae lelingen ngel, poro kupngoni isev tama san tevi Atua, ko Atua p̄ilai ko wor tevi nik.” ²³ Ko Iesu owrai tevi, “Tuwam pimaurn luwi kele kobbong.”

²⁴ Ko Marta owrai tevi, “Nurongwose nga pia-maur luwi kele renge nabong nga vitunen nga Atua puloli jinibb nir parmaur luwi.”

²⁵ Ko Iesu owrai tevi nesevin, “Inu nuvi batun ne mauren. Mer nga muosuri inu, poro pimij, ko pia-maur luwi kele ko wor. ²⁶ Ko isi nga mimaur ko muosuri inu, sete orongwos pimij rragrrag pijpari tuwi ngok vini. Kuosuri renge iok?” ²⁷ Nesevin owra lweni tevi, “O-o, Numal, nuosuri nga nik kivi Mesaea, Atua natun mawos, ni nga propet nga tuwi nir arok-wera pia-vini renge iel ngatan.”

Iesu eting

²⁸ Daron nga vinnen muwrai jile mirpel ngel, ko evel evan everus silveni bbong tasin Merri, ko owrai tevi, “Jinibb nevisvisenien le ngel osusi nik.” ²⁹ Daron nga Merri murnge, ko emra ngavilvil evan ji Iesu. ³⁰ Iesu setewor evini renge ngaim, ejki wor. Elik malum renge lat nga Marta mian jin ren. ³¹ Meri Isrel nir nga marla nale molmol tevi Merri renge naim marlesi nga Merri mimra kasi mivel, ko arvijuri suri. Arrorrmirreknga nesevin pian renge dubb, ðiting ie.

³² Merri evini renge lat nen nga Iesu ñilik e. Ko elesi ko ejipa van ngatan osusweni non renge ðela Iesu, ko owrai tevi, “Wurru, Numal, poro kuplik iel, ko tuwak sete mia-mij ko te ejki.” ³³ Daron nga Iesu ñilesi nesevin ñiting, ko ñeri Isrel nir nga marpitevi nesevin marting, ko engavsi, ornge lengleng esij renge nolon, erpe ðiap nawone.

³⁴ Ko osusi tevir, “Nibeni lat nga kamtevni e?” Ko arwerai tevi, “Kupini ta numal, kuplesi.”
³⁵ Iesu eting. ³⁶ Meri Isrel arwera “Ai, emrreni lengleng ma morok.” ³⁷ Ko nir sopor nen arwera “Ai, m̃erel ololi metrrorr meter markulu bonevis. Erpese sete orongwos puloli morok kele sete pimij?”

Lasros emaur luwi

³⁸ Vesana kele Iesu engavsi, ornge lengleng esij. Ko evan renga dubb. Evi ßereng, ko aritini nevöt nga milep oto ore metali nen. ³⁹ Iesu owra “Kaþitini tweni nevöt.” Ko Marta, joi m̃er nga mimij nen, owra lweni tevi “O, ejki, Numal, lelingen ngel opo le pa, suri bongin ivij le pa osuw!”

⁴⁰ Ko Iesu owrai tevi nesevin, “Sete nuwrai tevim nga poro kuposuri ko kupa-lesi nosrövien se Atua?” ⁴¹ Ko nir aritini tweni nevöt nen. Ko Iesu eleng raji meten oklu imare, ko owra “Tata, nuwra erres tevi nik nga komok-runge inu. ⁴² Nurongwose nga nik kurge inu tetajer, ko nuwra nanu ngel suri lartul nga martur ngel nir, nga puloli parosuri inu nga nik kumkoni inu.”

⁴³ Muwrai jile mirpel, ko everus temijpal van mare, owra “Lasros, kupivare!” ⁴⁴ Ko m̃ernen nga mimij pa eivare vini. Ko nevren nuru ko ßelan nuru, kalek ne mijen nga marnuße e arto malum rer; ko sunsun nga markai renga non arto malum renga. Ko Iesu owra “Kaptelasi twenir ren.”

Jinibb nga marlelep renga m̃eri Isrel arloli nale ne nga parevji Iesu

⁴⁵ Meri Isrel elep nga marini marlesi Merri arlesi sev nga Iesu muloli, ko arosuri ni. ⁴⁶ Ko nir sopen nen nir arluwi ko aran ji Parasi nir ko arsupe suri nanu nga Iesu mulolir tevir. ⁴⁷ Ko Parasi nir ko batu jinibb ne sulsulen nir arkorti tevi gortien nga milep se mēri Isrel nir ko arwera “Kerr puloli pirpese? Merel ololi nelesien nga marlelep nir. ⁴⁸ Poro rraplinglingi puloli sel ngok, ko jinibb jikle nir tarosuri ni; ko mēri Rom nir nga marrul totoni kerr tarlesi tisij ko tartingtinge Naim On se kerr, ko tarlokloksi jinibb se kerr jikle nir.”

⁴⁹ San renge nir nisen Kaeapas; ni evi batu jinibb ne sulsulen nir renge sia nen. Owra “Kami sete kamrongwos rragrrage nanu san. ⁵⁰ Sete kamrongwose nga evi nanu nga mīrres nga jinibb pisansan pimij suri delung, pia-la wani jinibb jikle nir nga moro parmij?” ⁵¹ Errlengese sev nga muwrai ngok, ko erij wor nale se Atua, suri evi batu jinibb ne sulsulen ko renge sia nen: ni owra tweni nga Iesu pimij suri mēri Isrel nir. ⁵² Ko sete nir kis kobbong, ko pia-la lwani kele wor jinibb jikle se Atua nga marivel sarrsarr nir.

⁵³ Renge nabong nen mēri Isrel nga martori derteren renge nir arloli nale nga parevji pini Iesu rengen. ⁵⁴ Ololi Iesu setemun evel limjer renge Jutia, evel lingi ie ko evan renge ngaim nga welili e san nga nisen Epem, morie lolo merwer. Ko elik tevi jinibb sen nir ie.

Otomori daron ne nanen ne asien

⁵⁵ Nanen ne asien se mēri Isrel nir oto mori. Ko jinibb elep arivel aran renge Jerusalem, arwera

partaur parwokwok jile tera daron ne nanen ne asien. ⁵⁶ Ko daron nga marini renge Jerusalem, ko arkulkulu pej Iesu ko arwerwera lululwenir e, “Kamrrormi erpese? Pivini ko renge nanen ne asien, rreknga sete orongwos pivini?” ⁵⁷ Batu jinibb ne sulsulen nir ko Parasi nir arwerai pa tevi jinibb nir arwera poro san p̄ilesi Iesu lat nga m̄ilik e, ko puwrai tevir parongwose, ko paran parevei.

12

Iesu everus renge Betani

¹ Nanen ne asien nabong ouwon ojpon malum, ko Iesu olwi kele vini renge Betani e renge lat nga Lasros, nga ni muloli mimaur luwi kele renge mijen, lat nga m̄ilik e. ² Renge ie artabbu nurre Iesu. Marta etabbu, ko Lasros evi san renge nir nga maraan tevi Iesu. ³ Mian ko Merri ela botel nga milep san ne senta nga mapun m̄irres p̄elak nga nowlin milep temijpal nga marloli e nart, ko ejvi p̄etp̄eti renge ðela Iesu nuru, ko etwasi e jomro batun. Ko loloim owun saute mapu senta nen. ⁴ Jutas ne Iskariot, nga mian ko vitunen pia-tekai kerasi Iesu, owra ⁵ “Erpese kumlokloksi senta nga mapun m̄irres ngok? Poro kupwulwule ko nevöt nen pivi pungut pivatul (300) kis ko, ko orongwos rraplai tevi ðeres nir.” ⁶ Owrai erpel sete suri orrorrmi ðeres ko nir, ko suri evi jinibb ne venao. Ko ni oksolo narr ser, ko ok-sesaroe nevöt nga muto renge nolon.

⁷ Ko Iesu owrai tevi “Kuplinglingi nesevin pisan, kuplinglingi puloli metmete tera nga partevnik. ⁸ Beres ngok nir parlik tetajer ko pa tevi kami, ko inu ma sete numa-lik tetajer tevi kami.”

Jinibb nga marlelep renge m̃eri Isrel nir arloli nale nga parevji pini Lasros

⁹ Delung jinibb nga milep ne m̃eri Isrel nir arunge nga Iesu elik renge Betani, ko artutur van, sete suri kis Iesu, ko suri kele wor Lasros nga Iesu muloli mimaur luwi renge mijen. ¹⁰ Ko niko batu jinibb ne sulsulen nir arloli nale ne Lasros nga parevji pini kele. ¹¹ Suri nga m̃eri Isrel elep arlesi nga Iesu muloli Lasros mimaur luwi, ko arlingi kurtweni m̃erwomu ser nir, ko arosuri Iesu vajin.

Iesu evan renge Jerusalem ko jinibb arsurövi ni

¹² Renge nabong m̃inij nen vajin meling jinibb nga milep nga marini renge nanen ne asien arunge nga Iesu mivel vini pivini renge Jerusalem. ¹³ Ko arvasi rengsi nini nir ko arivel aran artur ore, ko arkail arwera “Rapsurövi Atua! Atua p̃irij p̃irres suri ni nga mivini renge nise Iova, Numal se m̃eri Isrel nir!”

¹⁴ Ko Iesu elesi natu dongki san ko esakel ren, erpe nga maruli renge Naul On: ¹⁵ ‘Kami jinibb ne Saeon nir, sete kapmetutu. Kaplesi Numal se kami evini, esakel renge natu dongki.’ ¹⁶ Jinibb sen nir sete arongwos wowomue nanu ngel nir; mian ko vitunen vajin daron nga Iesu mutur imare luwi renge mijen mian renge melrin m̃ila nosrövien sen, ko ngok ara-rrorrmı sweri vajine

nga aruli nanu ngel nir suri ni renge Naul On, nga jinibb nir parloli nanu ngel nir tevi ni.

¹⁷ Lartul nga marpitevi ni renge daron nga miverus ko muloli Lasros mutur imare luwi renge mijen renge dubb arij suri nanu nga Iesu muloli miplari nen. ¹⁸ Nanu ngok ko muloli delung elep kele wor aran jin rengen, suri nga marunge nelesien nen nga muloli. ¹⁹ Ko Parasi nir arwerwerai lululweni tevir, “Kaplesi, setemun rramrongwos rraploli mun nanu pisan, suri jinibb jijle arvijuri pa ni.”

Meri Gris sopor arpej Iesu

²⁰ Jinibb nga maran renge nanen ne asien renge Jerusalem, renge livö rer, m̃eri Gris sopor aran kele nga parlot. ²¹ Lartul nen arini ji Pilip, m̃eri Betsaeta ne Galili, ko arwerai tevi “E m̃erel, nammerreni nablesi Iesu.” ²² Pilip ean owrai tevi Antru, ko Antru nuru vajin Pilip oran orwerai tevi Iesu.

²³ Ko Iesu owra lweni tevir, “Lelingen ngel mete nial nen mawos evini nga parsurövi inu Jinibb Mawos. ²⁴ Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, Poro wene nai sete pukur pivitan ngatan renge dan, ko ngok esansan bbölböl malum. Ko poro pukur ko wor, pivitan ngatan renge dan, pietiv ko pimaur kele, ko ngok ko pia-la wenen pilep ko vajin. ²⁵ M̃er nga mimrreni mauren sen iel ngatan putor jabble; ko m̃er nga ma sete mimrreni mauren sen iel ngatan, pia-tori tajere van renge mauren nga muto tuwi ngok vini. ²⁶ Poro jinibb san pimrreni p̃imajing suk, ko pivijuri surik ko wor. Ngabe

nga ßelik e, jinibb suk kele ðilik tevik ie. Ko poro nga jinibb san ðimajing suk, Tata suk pia-susi van mare.”

Iesu owra suri mijen sen

²⁷ Iesu owra “Lelingen ngel nolok ornge esij temijpal, ko bowra pirpese? Bowra, ‘Tata, kupla twenik renge mijen ngel?’ Ejki, sete nurongwos bowra pirpok, suri nanu mawos ngel ko mevini tweni renge iel ngatan. ²⁸ Ko bowra ma ‘Tata, kuploli isev tama san nga pususi nik nisem van mare.’ ” Ko drrelan san evel renge melrin vini owra “Nususi pa evan mare osuw, ko bosusi kele wor pian mare pivesan.”

²⁹ Delung nga martur ie marunge ko arwera “Belver ko san”, ko nir sopor nen arwera “Ejki, anglo ko san erij tevi.” ³⁰ Ko Iesu owra lweni tevi delung nga martur ie, “Drrelan ngel sete evini suri inu, ko evini suri kami kaprunge. ³¹ Lelingen ngel evi daron nga Atua puwra suri lat nga puto suri tevi jinibb nir, ko pusor tweni demij, numal ne iel ngatan. ³² Ko inu daron nga parsusik imare ko bervei jinibb jijle parini jik.” ³³ Owra nale ngel, eviseni sev mijen nga ni pimij rengen.

³⁴ Delung arwera lweni tevi, “Kem namrunge renge nale nesesreien, owra Mesaea ðilik tuwi ngok vini. Ko nik kuwra erpese ko nga kumwerai mirpok ngok, ‘Parsusi wor jinibb mawos ko mare?’ Ko isi ko jinibb mawos ngok?” ³⁵ Ko Iesu owrai tevir, “Moron ngel piptevi kami beblen kele ma, ko sete mia-periv te. Daron nga moron ngel mimor e, ko kapiel ko wor rengen, nemalik tia-malik tevteveni kami. Suri ni nga mivel renge

nemalik errleng lat nga pian e. ³⁶ Daron nga moron miptevi kami, ko ngok kaposuri moron, nga puloli kami kapivi jinibb ne moron.” Iesu owra jile nanu ngel nir ko evel teptepe nir, sete parlesi.

³⁷ Ewretun ni ololi nelesien elep temijpal rengenor arlesi, ko sete arosuri ni te, ejki. ³⁸ Osorsan tevi nale nga propet Aesea muwrai tuwi, owra ‘Numal, isi osuri nanu nga namwerair, isi elesi wose derteren som nga kumviseni?’ ³⁹ Erpe nga ngok ko, sete arongwos parosuri. Suri Aesea owrai kele vesan, owra ⁴⁰ ‘Lartul ngok nir batur eterter erpe nevöt. Ko niko Atua ololi meter arrorr, ko ololi nolor arterter. Suri arwera “Ai, rratlesi rengenete kerr! Rratrongwose rengenorrormien se kerr! Rratrieni lweni kerr vini jin vajin ko ni tuloli kerr rrata-maur luwi!”’ ⁴¹ Aesea owrai nanu ngel nir, suri elesi nosrövien se Iesu, ko niko musp̃e suri ni.

⁴² Ko ewretun, m̃eri Isrel elep arosuri Iesu, ko nir elep nga marlelep rer arosuri kele. Ko suri armetutu Parasi nir, ko sete arwerai tweni ni te ejki. Suri armetutu tarwirr twenir rengenaim gortien ser. ⁴³ Suri armerreni nga jinibb parsurövir easi rengenega Atua pusrövir.

Iesu evi mauren ne iel ngatan

⁴⁴ Iesu ekail ko owra tweni “Mer nga muosuri inu, sete osuri inu kis ko, ko osuri m̃er nga mukonik kele. ⁴⁵ Jinibb si nga m̃ilesi inu, ngok elesi pa m̃er nga mukoni inu ko osuw. ⁴⁶ Inu nuvi moron ne iel ngatan. Mer nga muosuri inu sete orongwos p̃ilik rengenemalik. ⁴⁷ Poro jinibb

pisan purnge nale suk, ko sete puosuri te, inu sete numa-wera suri lat nga puto suri re mñernen. Suri sete nuvini tweni bololi pirpok iel ngatan, nuvini tweni nga ßela mauren tevi jinibb nir. ⁴⁸ Isi nga mungasi inu, ko sete muosuri nale suk nga mowrai, san nga pia-wera suri lat nga puto suri re mñernen otoa.

“Nale suk nga mowrai niko pia-wera suri lat nga puto suri re mñernen renge nabong nga vitunen. ⁴⁹ Inu sete nuwra nawon nanu san. Tata suk nga mukonik ko wor owrai tevik nale nesesreien sev nga inu bea-werair ko bospe surir. ⁵⁰ Ko nurongwose nale nesesreien sen evi mauren nga muto tuwi ngok vini. Ko niko nale suk nga mowrai, nuwrai osorsan tevi nga Tata suk muwrai tevi inu.”

13

Iesu errawe ßela jinibb sen nir

¹ Evi nabong nga muwomu nen, mian ko mevinen vajin pivi nabong ne nanen ne asien. Ko Iesu orongwose nga mete nial sen evini nga pivel lingi iel ngatan, pulwi van ji Tata sen e. Ni tetajer emrreni jinibb nga marivi sen renge iel ngatan, ko emrrenir ejpari bongsin jer.

² Iesu eptevi jinibb sen nir renge nanen. Ko Demij elngi womu pae renge nolo Jutas, Saemon ne Iskariot natun, nga ni pitkai kerasi Iesu. ³ Iesu orongwose nga Tata ela nanu petpeti nir elngir renge nevren, ko ni orongwose nga ni evel ji Atua vini, ko pulwi kele ko wor van ji Atua e. ⁴ Ko ni emra renge nanen, ko ori tweni sunsun sen ejingteni oto, ko ela tawol, etatuwe renge

bin. ⁵ Ko ela nuwi ejvi van renge narov, ko etipatun errawe ðela jinibb sen nir, ko ela tawol nga mitatuwe ko etwasir e. ⁶ Mian ko evini vajin ji Saemon Pita. Ko Pita owrai tevi “Numal, sete omomsawos nga nik kuprrawe inu ðelak!”

⁷ Iesu owra lweni tevi, “Sev nga mololi sete kuma-rongwose lelingen ngel, vitunen ko wor ko kupa-rongwose.” ⁸ Pita owra lweni tevi “Ejki rres nawon! Sete kuma-rrawe ðelak nabong san.” Iesu owrai tevi “Poro sete ðerrawe ðelam, ko nik sete kuma-ivi jinibb suk.”

⁹ Ko Saemon Pita otur imare owrai tevi, “O, Numal, poro pirpok ko sete ðelak kis nuru, ko nevrek nuru ko batuk kele!” ¹⁰ Iesu owrai tevi “Ejki, m̄er nga m̄ilalos jile lelingen ngel sete orongwos pulwi p̄ilalos luwi kele, ðelan kis kob-bong nuru; ko ni owokwok p̄etp̄eti ko pa. Kami kamwokwok; ko sete kami jile kamwokwok.”

¹¹ Suri orongwos womue pa nga isi pia-te kai kerasi ni, ko niko muloli nga mutuw nale ngok, “sete kami jikle kamwokwok”.

¹² Vitunen renge m̄irrawe jile ðelar, ko ela lweni sunsun sen ko ori lweni, musuw ko esakel luwi renge milngen. Ko owrai tevir, “Kam-rongwose sev nga mololi tevi kami?” ¹³ Kami kamveruse inu Jinibb Nevisvisenien ko Numal. Kami kamwerai momsawose inu ko, ¹⁴ inu nuvi Numal ko jinibb nevisvisenien se kami. Ko ngok, kami kele kaploli nolo kami pian ngatan, ko kaploli pirpok, kaprrarrawe ðela kami lululweni nir. ¹⁵ Inu nuloli rrongrrongvi tevi kami ko lat nga kaploli suri e. Niko, kami kaploli pirpe nga mololi tevi kami

ngok ko. ¹⁶ Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, jinibb ne majingen sete ean mare lingi numal sen, ko erpok kele jinibb nga markoni sete ean mare lingi ni nga mukoni. ¹⁷ Poro kaprongwose nanu ngel, ko neiren renge kami poro kaploli.

¹⁸ “Sete nuwra kami jijle ngok ko. Nurongwose nir nga motobbobbuer. Ko Naul On pivini piplari weretunen ko wor, nga muwra ‘Mer nga murro nanen nurruk p̄irieni ko p̄itre kele inu.’ ¹⁹ Nuwra wowomue le ngel tevi kami, vitunen ko pia-pelari; ko poro pia-pelari, ko kami kapa-osuri vajin nga inu nuvi m̄ernen. ²⁰ Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, isi nga m̄itkai nir san renge nir nga mokoni ngel van re naim sen, ngok etka kele pa inu ko. Ko isi nga m̄itkai inu, ngok etkai kele pa ni nga mukoni inu ko.”

Iesu os̄pe suri m̄ijen sen

²¹ Daron nga Iesu muwra nanu ngel e ko ornge lengleng e esij ko owrai tevir, “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, san renge kami pia-te kai kerasi inu.” ²² Jinibb sen nir armetmetenir e, arrelenge owra nir si nen ko. ²³ San renge jinibb sen, ni nga Iesu mimrreni, elik mori bbong Iesu, elik lilji. ²⁴ Ko Saemon Pita olongwis bbong tevi, owra “Kupsusi ta tevi ni, isi ko muwrai ngok.”

²⁵ Ngok m̄ernen oruj mori van jin ko osusi tevi, owra “Numal, isi ko m̄ernen?”

²⁶ Ko Iesu owrai tevi, “Mer nga bea-rrurrngoni niv ko bea-lai tevi. Ni ko evi m̄ernen.” Ko ela bebje niv ko orurrngoni renge sup ko elai vajin

tevi Jutas, Saemon ne Iskariot natun. ²⁷ Daron nga Jutas moka-la niv e, ko Demij kele esilvi vajin. Ko Iesu owrai tevi “Sev nga kumwera kuploli ngok, kuploli pingavil.” ²⁸ Nir nga marlik renge nanen, nir san sete orongwose rragrrag suri sev nga Iesu muwrai mirpel tevi. ²⁹ Arrorrmī rreknga suri nga Jutas moksa narr ne nevöt, ko niko Iesu muwrai tevi pian puwli sev nga marmerrēni renge nanen, rreknga pian p̄ila nevöt tevi ðeres nir. ³⁰ Ko Jutas ela jile niv ko esil ivare evel. Natopong ko pa osuw.

³¹ Jutas ean pa vare ko osuw, ko Iesu owra “Lelingen ngel evi daron nga parsurövi inu Jinibb Mawos, ko renge inu bosrövi Atua. ³² Poro nosrövien se Atua piplari renge inu, ko Atua kele puloli nosrövien se inu kele piplari luwi kele ji inu, ko puloli piprok pivesane. ³³ Nanwarreng suk nir, sete numa-lik tevi kami mia-periv mun. Sete pipriv mun mian ko kapa-pej inu; ko erpe mowrai pa tevi m̄erwomu se kerr m̄eri Isrel nir, ko lelingen ngel nuwrai le vajin tevi kami: Lat nga bean e kami sete kamrongwos kapini rengen. ³⁴ Lelingen ngel ðela nale nesesreien nga mimerr tevi kami, ngel: Kami kapmerrmerreni kami. Pirpe nga inu memrreni kami, kami kele kaploli piprok, kapmerrmerreni kami. ³⁵ Poro kami kapmerrmerreni kami, ko ngok jinibb jijle parongwose ko nga kami kamivi jinibb suk nir.”

³⁶ Saemon Pita osusi tevi ni, “Kupan ngabe ko Numal?”

Iesu owra lwēni tevi ni, “Lat nga bean e, lelingen ngel setete kurongwose kupvijurik rengen; ko kupa-vijurik vitunen vajin.”

³⁷ Pita owrai tevi, “Numal, suri sev setete nurongwos bevijurim lelingen ngel? Numarong lweni inu nga bemij surim.”

³⁸ Iesu owra lweni tevi, owra “Ia, nik kuwretun ko wor, nik kumarong nga kupmij surik? Inu bowra weretunen vajin tevim. Nato setewor pukokrout ko wor ko nik kupvilvil orek pivatul, kupwera sete kurongwose inu.”

14

Iesu evi sel nga pian ji Tata

¹ Ko Iesu owrai tevir, “Sete kaploli nolo kami parkarkar; kaposuri Atua ko inu kele. ² Renge naim se Tata, loloim nen nga markel ototi rengen owun saut. Poro sete pīrpok, sete numa-werai le ngel tevi kami: Bean bololi lilane lat nga kami. ³ Bean bololi lilane jile pusuw, ko bolwi kele vini ßetkai kami, kaplik tevik renge lat nga mēlik e. ⁴ Ko kami kamrongwose sel nen nga bean e.”

⁵ Tomas owrai tevi “Numal, sete namrongwose te lat nga kupan e, kem nabrongwose sel nen pīrpese?”

⁶ Ko Iesu owrai lweni tevi, “Inu nuvi batu sel, ko nuvi batu weretunen, ko nuvi batu mauren. Sete san orongwos pīasi nawon van ji Tata ejki, pīkali wor ji inu e ko. ⁷ Poro kaprongwose inu, ko kaprongwose kele Tata suk. Kamlesi pa ni osuw, ko lelingenok kamrongwose ni.” ⁸ Pilip owrai tevi owra “Numal, kupviseni ta Tata som tevi kem, nga puloli kem nabrongwos alje vajin.” ⁹ Iesu owrai tevi, “E, nuptevi kami bonevis le wor, ko ejki malum wor, kurr leng

malume inu Pilip? Mer nga m̃ilesi inu, ngok elesi pa Tata suk ko, ko suri sev nga kumwera “Kupviseni ta Tata som tevi kem”? ¹⁰ Sete kuosuri nga inu renge Tata suk ko Tata suk renge inu? Nale nga mowrair tevi kami, sete nuwrair renge derteren suk. Tata suk ko wor nga m̃ilik renge inu ololi majingen sen nir. ¹¹ Kaposuri inu nga inu renge Tata suk ko Tata suk renge inu. Ko poro kaplesi p̃iterter nga kaposuri iok, ko kaprrorrm̃i majingen nga mololir, ko kapa-osuri ko vajin. ¹² Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, m̃er nga muosuri inu pia-loli majingen nga mololir, ko pia-loli nga wor marlelep nen jerjer, suri inu bolwi van ji Tata suk e. ¹³ Poro kapngoni isev san renge inu nisek, ko bea-loli ko, nga puloli nosrövien se Tata suk pia-viseni rrurrngi renge Natun. ¹⁴ Nanu jijle ngok nir, poro kapngoni renge inu nisek, ko ngok bea-lolir ko.”

Rijrijen ne Nem̃in On

¹⁵ “Poro kapmerreni inu, ko kaptori lilane nale nesesreien suk nir. ¹⁶ Ko inu bea-ngoni tevi Tata nga ni pia-koni Nem̃in On vajin vini nga pok-wilwil se kami, ko pia-te kai kami tuwi ngok vini. ¹⁷ Ni evi Nem̃in ne weretunen, ko sete jinibb ne iel ngatan arongwos parlai ni, suri sete arlesi ko sete arlesi wos kele e. Ko kami ma kamrongwose ni, suri elik livö renge kami, ko p̃ilik renge kami tetajer. ¹⁸ Setete ðelinglingi kami kapsan te ejki, bolwi kele vini ji kami. ¹⁹ Sete ngasu te, ko jinibb ne iel ngatan ngel nir setemun parlesik. Ko kami ma kaplesik; ko suri numaur, ko kami kele kapa-maur. ²⁰ Renge nabong nen, kami kaprongwose

nga inu renge Tata, ko kami renge inu, ko inu kele renge kami.

²¹ “Mer nga mutori lilane nale nesesreien suk nir ko muosurir, ni evi m̄er nga mimrreni inu. Ko m̄er nga mimrreni inu, Tata suk pimrreni ni; ko inu kele bemrreni ni, ko inu bea-viseni inu tevi ni.”

²² Jutas (sete Jutas ne Iskariot) owrai tevi ni, “Numal, kuploli pirpese nga kupviseni nik lweni tevi kem, ko sete tevi jinibb ne iel ngatan jijle nir?” ²³ Iesu owra lweni tevi, “Poru nga jinibb san pimrreni inu, ko ngok ni pia-tori lilane nale suk. Ko Tata suk pia-merreni ni, ko noborini jin, ko noborloli liken se komru tevi ni. ²⁴ Mer nga sete mimrreni inu sete otori totoni nale nesesreien suk nir. Nale nga kamrunge ngok nir sete arivi suk, arivi se Tata suk nga mukoni inu. ²⁵ Daron ngel nga m̄elik tevi kami malum e, ko nuwra nanu ngel nir tevi kami. ²⁶ Nem̄in nga pok-wilwil se kami, Nem̄in On nga Tata pia-koni renge inu nisek, pia-visviseni kami e nanu jijle, puloli kami kaprrormi sweri lweni nanu nga mowrair pa tevi kami.

²⁷ “Demat nga milep le m̄elai tevi kami, evi inu demat suk. Sete demat suk osorsan tevi demat ne iel ngatan. Sete kaprong karkare te, puloli nolo kami p̄isij, pijki, ko sete kapmetutu te. ²⁸ Kamrunge nuwrai tevi kami le ngel, ‘Inu bolwi le pa, ko bevini kele bbong ji kami ko.’ Poru kapmerrenik ko kaṗir kobbong, suri nga bean ji Tata. Suri ni elep asi wore inu. ²⁹ Inu nuwrai wowomue nanu ngel le nir tevi kami, mian ko

vitunen para-pelari. Ko daron nga para-pelari e, ko kami kapa-osuri vajin.

³⁰ “Sete numa-rij periv tevi kami. Suri Demij, numal ne iel ngatan, otomori pivini. Derteren sen ejki rres nawone renge inu. ³¹ Ko inu nuloli surie erpe wor Tata ko muwrai tevik, puloli nga jinibb ne iel ngatan parongwose nga inu numrreni Tata. Kapmera, kerr pivel vajin.”

15

Iesu evi batu grep weretunen

¹ “Inu nuvi batu grep weretunen, ko Tata suk evi m̄er nga mimetmete. ² Ko seken jijle nir nga renge inu nga sete marwen nen nir, oktevei tutwenir arjkie. Ko okvasi vaseni seken nga marwen nen nir, ko ngok puloli sete parmelmengir, ko parejal sisamis ma p̄irres, ko parwen lengleng. ³ Ko ololi vaseni kami kamwokwok ko pa osuw renge nale nga mowrair tevi kami ngel nir. ⁴ Ko kami kaplik renge inu, ko inu belik renge kami. Erpe seken sete orongwose pisan piwen, orongwos bbonge piwen ko renge nga poro p̄ijipjipti malum renge durun. Ko ngok erpok ko renge kami, sete kamrongwos kapwen poro sete kaplik renge inu.

⁵ “Inu nuvi batun, ko kami kamivi seken nir. Si nga m̄ilik renge inu, ko inu renge ni, piawen temijpal kele wor. Suri sete kamrongwos kaploli rragrrage nanu pisan poro nga inu bejkie kami. ⁶ Poro nga jinibb pisan sete p̄ilik renge inu, parwirr tweni ko wor erpe seken, ko pukurkur. Ko arser kortoni seken ngok nir ko arwirr tweni

nir van renge nabb, ko arin. ⁷ Ko poro nga kaplik renge inu, ko nale suk puto renge kami, ko ngok ko poro nga kapngoni sev nga kammerrenir, ko kaplair ko. ⁸ Ko jinibb pilep parsurövi Atua Tata suk, suri kapla temijpale wenen. Ko renge sel ngel ko, kami kapivi jinibb suk nir. ⁹ Erpe Tata suk emrreni temijpale inu, ko inu numrreni kami; niko kami kaplik renge inu merrenien suk malum. ¹⁰ Poro nga kami kaptor lilane nale nesesreien suk nir, ko niko kaplik renge merrenien suk, pirpe nga inu motori lilane nale nesesreien se Tata suk nir, ko ñelik renge merrenien sen.

¹¹ “Inu nuwrai nanu ngel nir tevi kami nga puloli neiren suk puto renge kami. Ko ngok puloli kami neiren se kami puwun saut. ¹² Ngel evi nale nesesreien suk: Kami kapmerrmerreni lululweni kami, pirpe nga inu memrreni kami. ¹³ Merrenien nga milep temijpal nga jinibb puloli tevi selen nir, evi nga ðilngilngi mauren sen, pimij þisrer. ¹⁴ Kami kamivi selek, poro nga kaploli sev nir nga mowrair tevi kami. ¹⁵ Inu setemun beveruse kami ‘jinibb ne majingen’. Suri jinibb ne majingen sete orongwose sev ko nga numal sen muloli. Inu beverus vajine kami ‘selek nir’. Suri nuwra nanu jikle nir nga mornger ji Tata tevi kami. ¹⁶ Kami sete kamtobbtobbue inu, inu ko ma nutobbtobbue kami. Ko nulngi kami nga kapan kapla wenen pilep, wenen nen nga puto tuwi ngok vini. Ko ngok niko, isev nga poro kapngoni renge inu nisek van ji Tata suk, ni pia-lai ko tevi kami. ¹⁷ Ngel le evi nanu nga bowrai tevi kami: Kami

kapmerrmerreni lululweni kami.

Jinibb ne iel ngatan arungasi jinibb se Iesu nir

¹⁸ “Poro nga jinibb ne iel ngatan nir parungasi kami, ko kami kaprongwose nga arungasi womue inu ko pa, vitunen ko mara-ungasi kami vajin. ¹⁹ Poro kami kapivi se iel ngatan, ko jinibb ne iel ngatan parmerreni kami ko, suri kamivi sen. Ko ejki, inu nutobbobbue kami renge iel ngatan. Kami sete kamivi sen. Suri iok ko niko mungasi kami suri. ²⁰ Kaprrorrmī nale nga inu mowrai pa tevi kami: Sete jinibb ne majingen elep asie numal sen. Poro parloli p̄isij tevi inu, ko parloli p̄isij kele kobbong tevi kami; ko poro partori nale suk nga mowrai, ko partori kele bbong nale se kami ko nir. ²¹ Ko parloli nanu ngel ko nir tevi kami suri kami kamivi jinibb suk nir, suri nir sete arongwose m̄er nga mukoni inu vini. ²² Poro nga inu sete bevini ko bowra nanu tevir, ko niko sete arongwose paron ko renge nololien ser. Ko lelingen ngel sete arongwose parkerkerise parwera nawone nanu san suri nololien ser, suri m̄ejiljilwer pa tevir, ko arongwos pae osuw. ²³ M̄er nga mungasi inu, ngok ongasi Tata suk kele ko. ²⁴ Ko poro nga sete bololi majingen nga jinibb san setewor muloli ko renge liv̄o renge nir, ko ngok ko sete arongwose paron ko renge nololien ser suri. Ko ejki, arlesi pa nanu nga mololir, ko arungasi wor komru korti, inu ko Tata suk. ²⁵ Ngel evi nga puloli nale nga maruli renge nesesreien ser piplari, nga muwra ‘Arungasi nawon bbonge inu, inu sete nuloli rragrrag nanu nga m̄isij san.’

²⁶ “Nemñin nga mokla ser pivini, Nemñin ne weretunen, nga pia-ivel ji Tata vini. Inu bea-koni ji Tata pia-vini ji kami, ko ni pia-rij se inu. ²⁷ Ko kami kele kapa-rij se inu, suri nga kami kamlik tevik renge nga m̄etipatune m̄emajing wowomu jer, mijpari lelingen ngel.

16

¹ “Nuwra nanu ngel nir nga puloli kami sete kapvitan te, pijki. ² Jinibb nir parwirr tweni kami renge naim gortien ser. Ko daron nen pia-vini nga jinibb parevji pini kami, ko jinibb nga marevji pini kami nir, parrorrmī arloli majingen se Atua ko. ³ Parloli nanu ngel nir tevi kami suri nga sete arongwose komru korti, Tata ko inu. ⁴ Nuwra wowomu pae nanu ngel le nir tevi kami ngel. Poro nga daron nen pia-vini vajin nga para-loli nanu nga ngel nir tevi kami, ko ngok, kami kaprrorrmī sweri nga nuwrai pa tevi kami osuw.”

Majingen se Nemñin On

“Sete nuwra wowomue nanu ngel nir tevi kami renge bonevis pa, suri inu m̄elik tevi kami. ⁵ Ko lelingen ngel, bevel le pa, bolwi van ji ni nga mukoni inu e. Ko kami san sete osusi tevik “Kupan ngabe ko?” ⁶ Ko mowrai tevi kami nga bevel lingi kami, ko nolo kami arrum suri. ⁷ Ko nuwra weretunen ko tevi kami, ngok pia-ivi nanu nga m̄irres renge kami; suri poro sete bevel, ko Nemñin nga mok-la ser sete orongwos pivini ko. Ko poro bolwi ko van, ko bokoni Nemñin On ko vini ji kami. ⁸ Ko daron nga

pivini e, ko pia-wowrai jinibb ne iel ngatan nir nga marsarr renge nololien, ko pia-wowrai suri sev nga mumomsawos, ko sev nga sete mumomsawos nga Atua pia-wer lokloksi jinibb suri. ⁹ Nir arsarr renge nololien, suri nga sete marosuri inu. ¹⁰ Ko arsarr renge inu m̃er nga mololi mumomsawos m̃irres, suri inu bean ji Tata e, ko kami sete kaplesi kele mun inu. ¹¹ Ko arsarr renge erpese nga Atua pia-wer lokloksi jinibb suri, suri sete arongwose nga Atua ewer lokloksi jile pa Demij nga mivi m̃erwomu ne iel ngatan.

¹² “Nanu elep malum wor nga moro bowrai tevi kami, ko ejki mun, lelingen ngel setemun kamviter kaprongwos nir. ¹³ Ko daron nga Nem̃in ne weretunen vajin pia-vini, ko pia-wowomue kami van renge weretunen jile nir. Ni sete pia-wera nawone nale pisan, ejki rres. Ni puwra bbong nanu nga murnger kis ko, ko puwowra nanu nga para-vini nir tevi kami. ¹⁴ Ni pusrövi inu, suri pia-la nanu nga marivi suk nir, ko ni pia-werwerai twenir tevi kami. ¹⁵ Nanu jile nga marivi se Tata arivi suk; ngok ko ololi nga inu mowrai Nem̃in pia-la nanu nga marivi suk nir, ko pia-werwerair tevi kami vajin.”

“Beblen welili kele ma, ko kaplesi kele inu”

¹⁶ Ko Iesu owrai kele tevir, owra “Beblen welili kele ma, ko sete kaplesi mun inu; mian ko beblen welili kele ma vitunen renge ngok, ko kapa-lesi kele inu.”

¹⁷ Jinibb sen sopor arwerai tevi nir sopor nen, “Owra sev le san nga muwrai mirpok ngok tevi

kerr, 'Beblen welili kele ma, ko setemun kaplesi inu, mian ko beblen welili kele ma vitunen renge ngok, ko kapa-lesi kele inu', ko, 'Suri nga inu bean ji Tata'?" ¹⁸ Ko jinibb sen nir arsususi lululweni tevi nir: "Owra sev le san nga muwra 'Beblen welili'? Sete rramrongwose owra sev ko."

¹⁹ Iesu orongwose nga armerreni parsusi tevi ni, ko owrai tevir, "Inu mowra 'Beblen welili kele ma ko setemun kaplesi inu, mian ko beblen welili kele ma vitunen renge iok, ko kapa-lesi kele inu'. Ngok ko, kamok-susi lululweni kami ngok e. ²⁰ Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, kapkail kaptiing, suwen mete kami pujumjum; ko jinibb ne iel ngatan nir parir, ko kami nolo kami parrum. Ko mian ko nolo kami nga marrum ngok parienir van renge neiren. ²¹ Daron nga nesevin mutomori puwosi bipi sen, ko nolon orrum, suri daron sen evini nga puwosi bipi. Ko daron nga nesevin muwosi jile bipi, ko emalie norongen nga m̄isij sen vajin, suri bipi eak pa iel ngatan osuw. ²² Kami kamirpok ko lelingen ngel, nolo kami arrum. Ko bea-lesi kele kami, ko nolo kami puwun saute neiren. Neiren nen, setemun jinibb san orongwos p̄ilai tweni mun ji kami.

²³ "Renge nabong nen, setemun kama-susi rongorge nanu san tevik. Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, poro nga kapngoni nanu san tevi Tata suk renge inu nisek, kapngoni, ko ni pialai ko tevi kami. ²⁴ Mijpari lelingen ngel, kami setewor kamngoni nanu san renge inu nisek; kapngoni vajin ko kaplai, nga puloli neiren se kami puwun saut."

Iesu easi renge nanu jijle nir ne iel ngatan ngel

²⁵ “Nuwra nanu ngel nir tevi kami renge nale rrongrrongvi nir. Ko daron nen pia-vini nga inu setemun ßela nale rrongrrongvi, pijki, ko bowra momsawos Tata vajin tevi kami renge nale momsawos nir. ²⁶ Nabong nen pia-vini ko kami kapngoni ni renge inu nisek. Sete nuwra inu bean se kami bongoni nanu san jin se kami, ejki. Kami ko wor kapan mawos ji Tata, ²⁷ suri Tata ni lweni emrreni kami. Ni emrreni kami suri kami kammerreni inu, ko kamosuri nga inu nuvel ji Atua vini. ²⁸ Inu nuvel ji Tata vini iel ngatan. Ko lelingen ngel, bevel lingi iel ngatan ko bolwi van ji Tata e.”

²⁹ Jinibb sen nir arwerai tevi ni, “Ngok kulesi, kuwra momsawose vajin, setemun kuwrai renge nale rrongrrongvi. ³⁰ Kem namrongwose vajin nga nik kurongwose nanu jijle. Kurongwos kupsupsuþe nanu þetþeti nir, tevi nanu nir nga setewor san mususi tevim. Ngel ololi nga kem namosuri nga nik kuel ji Atua vini.” ³¹ Ko Iesu owrai lweni tevir, “Kamosuri vajin lelingen ngel? ³² Mete nial nen evini, ejpari pa ngel, nga kami jijle kapwolu sisamis van renge ngaim se kami e. Ko inu ßesansan bbölbölbö botur jer. Ko weretunen sete nusan, suri Tata eptevik. ³³ Inu nuwra pa nanu ngel tevi kami, nga puloli kami kapkorti renge inu, ko kapla demat. Iel ngatan puloli kami kaprunge þisij; ko sete kapmetutu, inu nuasie pa nanu ne iel ngatan ngok nir jijle.”

Iesu olot suri jinibb sen nir

¹ Daron nga Iesu muwra jile nale ngel e nir, ko oklu imare emteni melrin, ko olot owra “Tata, mete nial nen evini. Kupsurövi natum, ko inu bosrövi nik. ² Kula derteren tevik nga inu nuterter evter nga bololi sev nga memrreni tevi jinibb p̄etp̄eti nir. Ko ngok nurongwos ßelai mauren nga muto tuwi ngok vini tevi jinibb jijle nga kumlair tevik. ³ Nanu ngel le evi mauren nga muto tuwi ngok vini, nga jinibb parongwose nik kumsansan kumivi Atua weretunen, ko parongwose Iesu Kristo nga nik kumkoni vini iel ngatan. ⁴ Inu nusrövi nik renge iel ngatan, nuloli jijle majingen nga kumlair tevik nga bololir. ⁵ Lelingen ngel vajin Tata, kupsurövi inu renge nik nom renge nosrövien nga tuwi mivi suk, renge daron nga m̄elik tevi nik e womu mian ko vitunen vajin kuma-loli iel ngatan.

⁶ “Inu nuwra visviseni nik nisem tevi jinibb ne iel ngatan nir nga nik kumla twenir marivi som, ko kumlair tevik vajin, ko nir arosuri nale som. ⁷ Lelingen ngel nir arongwose vajin nga nanu jile nga kumlair tevik arivel jim vini. ⁸ Suri nale som nir nga kumlair tevik, inu nulair tevir. Ko nir arlair, ko nir arongwose vajin nga weretunen nga inu nuvel jim vini. Ko arosuri nga nik kukoni inu.

⁹ “Inu nomok-lot suri nir; inu sete nomok-lot suri jinibb ne iel ngatan nir te ejki; nomok-lot suri bbong nir nga kumlair ko tevik, suri arivi som. ¹⁰ Nir jile nga marivi suk arivi som kele, ko nir nga marivi som arivi suk. Nosrövien suk nir ko arviseni eplari. ¹¹ Lelingen ngel inu bevinuk

pa jim e le, setemun numa-lik iel ngatan; ko nir ma parlik jer iel ngatan. Tata nga muon, kupmetmet nir nga kumlair tevik renge derteren ne nik nisem, nga nir parivi pisansan, pirpe nga kerru sansan. ¹² Daron nga m̃elik tevi nir nga kumlair tevik, numetmet nir renge derteren ne nik nisem. Numetmet lilane nir erres, sete nir san ejijki te; sansan kobbong, nga ni pirpok ko wor, ni kobbong ejijki, nga puloli nale nga muto renge Naul On piplari. ¹³ Lelingen ngel inu bolwi le pa bevinuk jim e, ko nuwra nanu ngel nir tevir renge daron nga inu m̃elik ngatan malum le. Ngok puloli nir parla neiren suk renge nolor parwun saute. ¹⁴ Inu nula nale som tevir; ko jinibb ne iel ngatan nir arungasir, suri nir sete arivi ne iel ngatan, arsorsan tevi inu sete mevi ne iel ngatan. ¹⁵ Inu sete nungoni nik nga kupla twenir renge iel ngatan, pijki. Nungoni nik ma nga kuptor orer, parasi renge Demij nga m̃isij. ¹⁶ Nir sete arivi ne iel ngatan, arirpe inu sete mevi ne iel ngatan. ¹⁷ Kuplingi taleve nir, kuplolir paron renge weretunen som. Nale som evi weretunen. ¹⁸ Erpe nga nik kumkoni inu vini iel ngatan, ko inu kele nukoni nir van renge iel ngatan. ¹⁹ Inu nulngi taleve inu lweni nuon, nga puloli nir kele parlik talev, ko paron renge weretunen.

²⁰ “Inu sete nulot suri nir kis kobbong, ko nulot suri kele wor nir nga para-osuri kele inu vitunen suri nale se jinibb suk ngel nir. ²¹ Inu nulot suri nir, nga parivi pisansan e, pirpe nik Tata renge inu, ko inu renge nik. Ngok pirpok ko, nir kele renge kerru, puloli nga jinibb ne iel

ngatan nir parlesi wose inu nga nik kumkoni inu. ²² Nosrövien nga kumlai tevik, mulai pa tevir nga nir parivi pisansan pirpe kerru rromorivi sansan. ²³ Inu renge nir, ko nik renge inu, ngok puloli nir parivi pisansan mawos, nga puloli jinibb ne iel ngatan nir parongwose nga nik kukoni inu, ko kumrreni nir osorsan tevi kumrreni inu.

²⁴ “Tata, numrreni nga nir nga kumlair tevik parlik tevik kele renge lat nga ßelik e, nga parlesi inu nosrövien suk nga kumlai tevik. Suri nik kumrreni womu inu, vitunen ko iel ngatan ngel mia-toe. ²⁵ O, Tata nga mumomsawos, jinibb ne iel ngatan nir sete arongwose nik, ko inu ma nurongwose nik; ko nir ngel kele arongwose nga nik kumkoni inu. ²⁶ Nomok-wera visviseni pa nik tevi nir, ko nir arongwos vajine. Ko bololi malume pirpok, nga puloli merrenien nga kummerreni inu e puto renge nir, ko inu kele renge nir.”

18

Arevei totoni Iesu

¹ Vitunen renge Iesu mulot jile muwra nale ngel nir, ko eptevi jinibb sen nir arivare renge Jerusalem, arivel otvi ßelai nuwi ne Kitron. Ko aran renge lut san nga mivi lolnai olip. ² Jutas nga ßitkai kerasi ni orongwose lat nen, suri Iesu tetajer ok-korti tevi jinibb sen nir ie. ³ Ko Jutas eptevi jinibb ne nuval sopor ne Rom ko jinibb ne nuval kele sopor nga marmetmete Naim On, nga Parasi nir ko batu jinibb ne sulsulen nir markonir. Artur korti evi meling jinibb nga

milep ne nuval san. Artori laet ko nasul ko nijor ne nuval nir, ko arivel mawos ie. ⁴ Ko Iesu orongwose sev nga piplari renge ni; ko evel mawose nir van womue ko osusi tevir, owra “Kampej isi ko?”

⁵ Nir arwera lweni tevi ni, “Iesu ne donasret.”

Ko Iesu owra lweni tevir, “Ko inu le ngel.” Ko renge ie Jutas nga mĩtkai kerasi ni otur tevir, ko ornge nale nga marwerai. ⁶ Renge daron nga Iesu moka-werai tevir mirpok e, “Inu le ngel”, ko nir arivel durer ko arwajenir van ngatan renge dan. ⁷ Ko Iesu osusi lweni kele tevir, “Kampej isi le?” Ko nir arwera “Nampej Iesu ne donasret.”

⁸ Iesu owrai tevir, “Nuwra jile pa tevi kami osuw, ‘Inu le ngel’. Poro nga kampej inu ko, ko kaplinglingi jinibb ngel nir parivel.” ⁹ Owrai erpel nga puloli nale sen nga muwrai piplari, ‘Tata, sete nutor jabble nir san nga kumlair tevik ejjki.’

¹⁰ Ko Saemon Pita etatuwe nesip nuval san, ko ervei tweni ko owun owra pĩta pini demij maur se batu jinibb ne sulsulen. Ko eta jabble, ko esipri otvi boron rres evesane. Demij maur nen nisen ko Malkas. ¹¹ Ko Iesu owrai tevi Pita, owra “Pijki! Kuplingi lweni nesip nuval som renge milngen. Tata suk ko owra pĩla norongen nga mĩsij ngel tevik. Kurrormi sete erres nga botor totoni nolok pĩterter ren nga ban ren?”

Iesu otur renge no Annas

¹² Meling jinibb nga milep ne nuval nen nir arrul totoni Iesu ko arsere totoni neyren ko arile. ¹³ Womujnen arpitevi womue van ji Annas,

suri ni evi ãile Kaeapas, nga mivi batu jinibb ne sulsulen renge sia nen. ¹⁴ Kaeapas nen ko muwrai tevi ñeri Isrel nir nga 'Evi nanu nga ñirres nga jinibb pisansan pimij suri delung nir.'

Pita evilvil ore Iesu

¹⁵ Saemon Pita ko jinibb ñinij se Iesu kele san orvijuri suri Iesu tevi meling jinibb nga marile. Ko nuru tuwen nen eptevi Iesu oran renge lolo naworr ne naim se batu jinibb ne sulsulen e, suri ñernen batu jinibb ne sulsulen orongwose erres ãelak. ¹⁶ Ko Pita otur jer renge metali vare e. Ko jinibb se Iesu tuwen nen olwi van ko ongoni tevi nesenwarreng nga mok-tur metmete metali nga ni ãiasi van vare e, piptevi Pita ãiasi vini live laut ne naworr e. ¹⁷ Ko daron nga nesenwarreng nen moka-lesi Pita, ko owrai tevi, "Rrek nik kele kivi jinibb se ñer nga ngelan san." Ko Pita owra "Inu? Ejki, sete nuvi san."

¹⁸ Nata mupong nen melas elep, ko jinibb ne majingen nir ko jinibb ne nuval nir arser kortoni bevla nir. Ko arsurer ko artur rrale ko artetli rengen. Ko Pita evan lat nen jir, ko otur tevir etetli.

Batu jinibb ne sulsulen osusi rongornge tevi Iesu

¹⁹ Ko renge loloim batu jinibb ne sulsulen osusi rongornge tevi Iesu, owra purongwose suri jinibb sen nir ko nevisvisenien sen. ²⁰ Ko Iesu owra lweni tevi, "Tetajer inu nomok-wera nanu nir tevi jinibb jijle nir renge limjer. Nevisvisenien suk nomok-lolir renge naim gortien nir ko renge Naim On, lat nga ñeri Isrel jijle

marok-ini korti rengen. Inu sete nomok-wera silveni rragrage nanu san, ejki. ²¹ Sete osorsan renge nale nesereien se kerr nga nik kupsusi rongorngge tevi inu. Kupsusi tevi ta delung nir nga marok-runge inu. Nir arongwose nanu nga mowrair.”

²² Daron nga Iesu muwra nanu ngel e, ko san renge jinibb nuval nir owje, ko owrai tevi, “Erpe kumrij mirpel tevi batu jinibb ne sulsulen nga mian mare! Sete arok-rij erpok.” ²³ Ko Iesu owra lweni tevi mñernen, “Poro inu nuwra nawone nanu san sete emawos, ko kupwera tweni lut nga mowrai sarrsarre. Ko poro nga nanu nga mowrai omomsawos, ko suri sev kumwujek?”

²⁴ Mian ko Annas okoni tweni Iesu van ji Kaeapas, batu jinibb ne sulsulen. Ko dil nga marsere Iesu nevren e oto malum ren.

Pita evilvil ore Iesu kele

²⁵ Saemon Pita otur malum renge lat nga ko etetli. Ko nir sopor nga martur martetli tevi arwerai tevi, “Nik kuvi jinibb se morok san.” Ko Pita evilvil ore kele, owra “Ejki ma, inu sete nuvi jinibb sen san!”

²⁶ San renge jinibb ne majingen se batu jinibb ne sulsulen, nga mivi metka se mñer nga Pita misipri otvi boron, owra “Sete nik ko, melesim kumpitevi ni renge lolnai ne olip?” ²⁷ Ko Pita evilvil ore kele, owra “Ejki ma!” Ko renge daron mawos ngok ko pa, nato okokrout.

Iesu otur womu renge no Paelat

²⁸ Nir arpitevi tweni Iesu renge naim se Kaeapas van renge naim nga milep se Paelat, nga mivi

m̃eri Rom nen nga mivi batu gavman iok. Evi rorpong susu malum. Meri Isrel nir sete aran renge naim se Paelat te ejki, suri ni evi m̃eri Rom, ko poro paran ko ngok parrokitkit ko, ko sete parongwos parurroi nanen ne asien. ²⁹ Ko niko Paelat eivare evini jir, ko osusi tevir owra “Sev ko kamlesi esij re m̃erel nga muloli kamrevei vini iel e jik?”

³⁰ Ko nir arwera lweni tevi ni, arwera “Po, ko poro m̃erel sete puloli majingen nga parsij, ko setete nama-pitevi ni vini!” ³¹ Paelat owra lweni tevir, “Kappitevi tweni, ko kami ko kapwera suri lat nga puto suri rengen renge nale neseseien se kami.” Meri Isrel nga marwowomu nir arwera lweni, “Ko kami ko m̃eri Rom nir kamwer ore nga sete namrongwos nabtore pini jinibb san!” ³² Nanu ngel eplari nga puloli nale se Iesu nga muwrai piplari, nga muwra suri mijen sev nga ni pia-mij rengen.

³³ Ko Paelat olwi van loloim e, ko everuse Iesu pivini jin. Ko Iesu evini jin, ko Paelat osusi tevi ni, “Ia, ewretun nik kuvi numal se m̃eri Isrel nir?”

³⁴ Ko Iesu owra lweni tevi, “Kususi rongonge erpok suri nik kobbong norrorrmien som, rreknga sapor arsupe suri inu tevi nik?” ³⁵ Paelat owra lweni tevi ni, “Po, kurrorrmi inu nuvi m̃eri Isrel rrek? Nik luwi ko wor jinibb som nir ko batu jinibb ne sulsulen nir artekai nik vini jik. Nik kuloli sev?” ³⁶ Iesu owra lweni tevi, “Inu batun vanu suk sete evi ne iel ngatan. Poro nga bevi numal ne batun vanu san ne iel ngatan, ko jinibb suk nir parpalpal ore inu ko, nga sete

mara-tekaik vini renge nevre m̃erwomu se m̃eri Isrel nir. Ko niko inu batun vanu suk sete evi ne iel ngatan.”

³⁷ Ko Paelat osusi kele tevi ni, “Ia, ko ewretun ko wor nik kuvi Numal san?”

Ko Iesu owra lweni tevi, “Kuwretun re kumw-erai, ko rrek sete kurongwos suri nuvi numal nga mirpese san. Inu mevini iel ngatan m̃eak suri bbong majingen sansan, nga bospe suri weretunen. Isi nga mivi jinibb ne weretunen pumurronge inu drrelak.”

³⁸ Ko Paelat osusi tevi, “Isev ko weretunen?”

Paelat owra suri lat nga puto suri re Iesu

Ko Paelat muwrai mirpok jile tevi Iesu, ko eivare olwi van ji m̃eri Isrel e nir. Ko owrai tevir, “Inu sete nulesi nanu nga m̃isij rragrag san renge ni. ³⁹ Ko nanu san. Evi pa murrun se kami nga re sia jikle re daron ne nanen ne asien, inu bemaronge jinibb nga m̃ilik renge naim ne nekaien san nga kammerreni pivel sisarow. Ko ngok kami kammarong nga inu bemaronge Numal se m̃eri Isrel nir pivel sisarow?”

⁴⁰ Ko nir arkail lengleng arwera “Ejki rres nawon, kem sete nammerreni m̃erel! Kem nammerreni Barapas.” Ko Barapas nen evi m̃er nga mivi jinibb venao, ko mok-revrevji pinpini jinibb.

19

¹ Ko Paelat ela Iesu tevi jinibb nuval nir, ko arvirrvirrali. ² Ko jinibb nuval nir arla dil moku ko arjali erpe nuvan se Numal san, ko arlingi renge batun ori. Ko arla sunsun nga

musongsong mupongpong mĩrres ko arloli ori.
³ Ko armomori jin ko arkerkerasi, arwerai tevi
“Nik kuplik pipriv, Numal se mĩeri Isrel nir!” Ko
arwuje non.

⁴ Ko Paelat eivare kele vini ji delung nir ko
owrai tevir, “Kaplesi, beptei tweni le pa vini vare
e ji kami, ko kaprongwos mae nga inu sete nutor
sweri nanu nga mĩsij san renge ni nga puloli
inu bospe suri ni rengen, ejki.” ⁵ Ko Iesu eivare
vini vare e, ori nuvan nen nga marjali renge dil
moku mirpe nuvan se numal san, ko ori sunsun
nga musongsong. Ko Paelat owrai tevir, “Niko
mĩernen le ngel.” ⁶ Ko daron nga batu jinibb ne
sulsulen nir ko jinibb nuval nir marlesi ko arkail
mare, arwera “Kuprruloni ni renge nai pelaot!
Kuprruloni ni renge nai pelaot!” Ko Paelet owrai
tevir, “Kapteikai ni kapiel tevi, ko kami vajin
kaprruloni renge nai pelaot. Inu sete nulesi on
rengenanu san nga bospe suri ni rengen.”

⁷ Mĩeri Isrel nir arwera lweni tevi Paelet, arw-
era “Kem nesesreien se kem otoa, ko nesesreien
nen owrai ni orongwos pimij ko wor! Suri ni
lweni elngi ni evi Atua natun.”

⁸ Daron nga Paelat murnge mirpel, ko ni ea-
metutu lengleng kele e ko. ⁹ Ko olwi van renge
loloim sen kele e, ko osusi tevi Iesu, “Nik kuvi
mĩeri ngabe le?” Ko Iesu sete owra lweni nanu
san tevi ni. ¹⁰ Ko Paelat owrai kele tevi ni, “Sete
kuma-wera nanu san tevik? Sete kurongwose
nga inu derteren suk otoa nga bololi nik kupiel
sisarow, ko borrruloni nik renge nai pelaot?”

¹¹ Ko Iesu owrai tevi, “Nik derteren som easi
inu suri Atua kobbong elai tevi nik. Ko mĩer nga

m̃ilai inu vini jim, ni ko ma on renge nololien nga m̃isij p̃erp̃er milep.”

¹² Ko daron nga Paelat murnge nale ngel, ko epejpej sel kele san nga puloli Iesu pivel sisarow rengen. Ko m̃eri Isrel nir arkail van jin: “Poro kuploli ni pivel sisarow, ngok eviseni nga nik sete kuvi sele Sisa. Si nga m̃ilngi ni lweni mivi numal, ni evi devje nuval se Sisa ko vajin!”

¹³ Ko daron nga Paelat murnge nale ngel e nir, ko olwi van loloim e, ko etkai tweni Iesu eivare, ko ean re lat san nga martuwe mivi nawot (nga nale se m̃eri Isrel nir marwera nisen Gapata e), ko esakel renge nai seksakel nga mok-sakel ren daron nga mok-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir. ¹⁴ Evi levial vajin renge nabong nga pareseser tera nanen ne asien e, mete nial esngavöl drromon eru; ko Paelat owrai tevi m̃eri Isrel nir owra “Ni le, Numal se kami!”

¹⁵ Ko nir arkail van mare arwera “Kuppitei tweni, kuppitei tweni, kuprevji pini renge nai pelaot!”

Paelat owrai tevi nir, “Erpe, kami kammerreni inu berevji pini numal se kami renge nai pelaot?”

Ko batu jinibb ne sulsulen nir arwera “Numal se kem ejki ko ngok, Sisa ko ma!”

¹⁶ Ko Paelat elinglingi Iesu tevi nir vajin, parevji ko parruloni renge nai pelaot.

Iesu arwuse orrul renge nai pelaot

¹⁷ Ko arpitei tweni Iesu evel, owosi nai pelaot sen van renge botwen san nga marveruse nisen miwaji bongur (rengale nale se m̃eri Isrel nir arveruse Kolkota). ¹⁸ Nir arruloni ni iok renge

nai pelaot; ko nuru eru kele orpitemi, san renge devjen rres ko san renge devjen mair, ko Iesu renge liven. ¹⁹ Paelat oli nale sopor, ko elngi renge nai pelaot se Iesu. Areve erpel, 'Iesu ne donasret Numal se m̃eri Isrel nir.' ²⁰ Ko m̃eri Isrel elep areve nale nen, suri lat nga marruloni Iesu ren oto mori Jerusalem bbong. Aruli nale ngok renge nale se m̃eri Isrel nir, ko nale se m̃eri Rom nir, ko nale se m̃eri Gris nir. ²¹ Ko batu jinibb ne sulsulen se m̃eri Isrel nir arwerai tevi Paelat, "Sete kupuli 'Numal se m̃eri Isrel nir' pijki, ko kupuli pirpel: 'Merel owra Inu Numal se m̃eri Isrel nir'."

²² Ko Paelat owra lweni tevir, "Sev nga moli pa puto ko pa pirpe nga moli."

Jinibb nuval artututweni sunsun se Iesu

²³ Vitunen renge jinibb nuval marruloni jile Iesu renge nai pelaot, ko arla joron nir ko artutweni sisamise nir. Arlingi meling ivij e, evsese jinibb nuval nen nir ivij. Ko arla kele sunsun nga mok-uri ore womu niben e, ko arlesi nga marloli mivi pa sansane ko. ²⁴ Ko jinibb nuval arwerwera lululweni tevi nir, "Sete rraprrrrrsi te, pijki. Kerr putuw daes suri." Ngel puloli nale nga Naul On muwrai piplari, 'Ko nir arlai tweni jorok ko artututwenir e, ko artuw daes nga parlesi si p̃ilai sunsun suk'. Ngok jinibb nuval nir arloli surie erpok.

Iesu ko tasu sen

²⁵ Ko mori bbonge nai pelaot sapon, Iesu tasu sen ko tasu sen tuwan, ko Merri nga nesen se Klopas, ko Merri nesen Maktala, artur. ²⁶ Ko Iesu

emteni tasu sen ko jinibb sen nga ni mimrreni temijpale mortur, ko owrai tevi tasu sen, “Ngok evi natum.”

²⁷ Mian ko owrai kele tevi jinibb sen nga ni mimrreni temijpale, “Ngok evi tasu som.” Ko etipatun re daron nen, ko ñernen emetmete erres rengo naim sen.

Mijen se Iesu

²⁸ Iesu orongwose nga lelingen ngel nanu jijle arsuw jerjer pa, ko owra (nga puloli Naul On piplari) “Nolok emesmes.”

²⁹ Besin san oto iok, owun saute norro nga mimilali. Ko ngok arla nalum san ko arrurrngoni rengen, ko arlingi rengo mavir san, ko arsareni van rengo nevlujingon nuru. ³⁰ Ko Iesu orromji lesi norro nen beblen, ko owra “Osuw jerjer vajin.”

Ko etmarru vitan ko emij.

Arjuji neli Iesu

³¹ Merwomu se ñeri Isrel nir arngoni tevi Paelat nga pimarong parbburi ñela jinibb nen nir, puloli parmij e, ko parjuri twenir rengo nai pelaot nir. Arwera parloli pipel suri evi Praete, ko sete armerreni niber parrul jipari nabong ne Sapat. Sapat nen evi Sapat nga muon milep, suri evi Sapat ne nanen ne asien. ³² Niko jinibb nuval nen nir arini ko arbburi luwe ñer nga murrul tevi Iesu tuwen ñelan, musuw ko aran kele arbburi kele nuru tuwen kele ñelan. ³³ Ko daron nga marini ji Iesu vajin, ko arlesi nga emij pa osuw, ko nir setemun arbburi ni ñelan. ³⁴ Ngok nir san rengo jinibb nuval ela sir

sen ko ouni renge neli Iesu. Ko drra ko nuwi orseser pelari orvesane. ³⁵ San le ngel elesi nga mirpok, ko owrai erpok ko. Orongwose nga ni ok-wera weretunen, ko owra 'Sev nga nomok-werair ewretun. Kami kele kaposuri.' ³⁶ Nanu ngel nir arpelari nga nale san nga muto renge Naul On pivini piplari, nga muwra 'Sete jin san pia-mabbur.' ³⁷ Ko nale kele san renge Naul On owra 'Parmeteni ni nga jinibb maruni sir rengen.'

Arlingi Iesu renge dubb

³⁸ Vitunen renge nanu ngel, Josep, nga mivi mñeri Armetia, ongoni tevi Paelat nga poro orongwos puwosi tweni nibe Iesu. (Josep evi jinibb se Iesu ko pa san, ko okvilvil ore, suri emtutue mñerwomu se mñeri Isrel nir nga martori derteren renge nir.) Ko Paelat elinglingi tevi ni. Ko evan owosi tweni nibe Iesu. ³⁹ Ko Nikotemas, nga bonevis mivini ji Iesu nat nga mupong, eptevi Josep, nuru oran. Ni ela senta nga nowlin mivi nevõt ongut vesan nga markisie mir ko alos, otori tevi ni. ⁴⁰ Nuru orwosi nibe Iesu ko ornuße sunsun nga mimalum e mñres tevi mir ko alos nga. Meri Isrel nir lat nga marok-loli surie ko erpok. ⁴¹ Mori iok lat nga marruloni Iesu rengen, orsel ne lolnai ne olip san oto mori bbonge. Ko renge lolnai ne olip ngok nevõt ßereng san nga Josep mñtai nolon mutoe oto rengen, nga sete arlingi rrongvi wor jinibb nga mimij san rengen. ⁴² Ko suri evi pa nabong se mñeri Isrel nir nga marok-eseser rengen ko mevinen pivi nabong

nga milep ser; ko lolo ßereng nen mori bbong ie, ko orwosi Iesu orlingi rengen.

20

Dubb oto kiskis

¹ Daron nga Sapat ser mñiasi vajin, renge Sante rorong susu nat murrorr malum, Merri ne Maktala emremra van renge dubb. Ko elesi nevõt nga muto ore nolo ßereng mijkie, arla tweni pa. ² Ko nesevin owlu luwi van ji Saemon Pita e nuru jinibb se Iesu mñinj nen nga Iesu mimrreni nen. Ko owrai tevi nuru, “O laru, arwosi tweni Numal renge dubb, ko sete rramrongwose lat nga marlingi e!”

³ Ko ngok Pita ko jinibb se Iesu mñinj nen otur imare kasi nga poran porlesi dubb. ⁴ Nuru korti orwolu van; ko jinibb se Iesu mñinj nen owlu eterter easie Pita, ko ejpari womue dubb. ⁵ Ko ejiol vitan ko okluklu; ko elesi sunsun nga marmalum marres marto, ko sete ma evan lolo ßereng. ⁶ Vitunen vajin Saemon Pita muwlu vitu vini. Ko ni ma etajer evan lolo ßereng, ko ni kele elesi sunsun nga marmalum marres marmatur marto. ⁷ Ko elesi kalek nga marmñelji batun e mñisan muto, sete oto tevi sunsun nga marmalum marres te, ejki. Arlulngi esan oto. ⁸ Mian ko jinibb se Iesu mñinj nen nga muwowomu renge dubb nen, ni kele evan lolo ßereng, ko elesi ko osuri vajin. ⁹ Nuru setewor orongwose Naul On nga muwra ni pimaaur luwi renge mijen. ¹⁰ Mian ko jinibb se Iesu nen nuru orluwi van renge ngaim e.

Iesu eplari ji Merri ne Maktala

¹¹ Ko Merri ne Maktala ok-tur malum vare renge dubb, eting. Ok-ting mianan, ko ejiol vitan oklu van renge lolo dubb e. ¹² Ko elesi anglo eru oruri sunsun nga morow raprap, orlik renge lat nga Iesu marlingi niben muto rengen, nuru tuwen renge batun ko nuru tuwen renge ñelan. ¹³ Ko orsusi tevi vinnen, orwera “Nesevin, kuting suri sev ko?”

“Suri nga marla tweni Numal suk, ko sete nurongwose arlingi nibeni.”

¹⁴ Daron nga vinnen muwra mirpel e, ko moro ñirieni vajin, ko elesi Iesu mutur. Ko sete orongwose nga evi Iesu. ¹⁵ Iesu osusi tevi owra “Erpese nga nik kumting? Kupej isi ko?”

Vinnen orrorrmi rreknga evi jinibb nga mokmetmete nai olip nen nir, ko owrai tevi, “Merel, poro nga nik kuwosi tweni, ko kupwowrai tevik, ko inu bean bowosi lweni.” ¹⁶ Ko Iesu owra Merri nisen renge nale se ñeri Isrel nir; ko Merri etaole ko erieni mawose, ko owra “Raboni!” (nga renge nale se ñeri Isrel nir owra ‘jinibb nevisvisenien’).

¹⁷ Ko Iesu owrai tevi “Sete kuprrul totonik, suri setewor nuan ji Tata. Kupluwi ma van ji tasik nir, ko kupsuñe suri inu tevir, nga inu botongsa van ji mun Tata suk, ko kami Tata se kami kele, van ji mun Atua suk ko Atua se kami kele.”

¹⁸ Ko Merri olwi van ko owrai tevi jinibb se Iesu nir, “O, lartul! Nulesi Numal!”, ko osñe suri tevir nga ni owra nanu ngel nir tevi.

Iesu eplari ji jinibb sen nir

¹⁹ Renge nata mirivriv ko Iesu jinibb sen nir arkorti kele. Ko metali arkikior, suri armetutue jinibb nga marlelep renge m̄eri Isrel nir. Ko artaole Iesu otur pelari livö jir, ko owrai tevir, “Demat piptevi kami.” ²⁰ Vitunen renge muwrai jile mirpel, ko eviseni milnge nel nuru renge nevren nuru ko milnge sir renge nelin. Ko jinibb sen nir arir renge marlesi Numal. ²¹ Ko Iesu owra lweni kele tevir, “Demat piptevi kami. Erpe inu Tata okonik, ko inu kele bokoni kami vajin.” ²² Ko daron nga muwra nale ngel e, ko owi sowin van renge nir, ko owrai tevir owra “Ngok, Nem̄in On esilvi pa kami. ²³ Poro kami kaptelasi tweni nololien se jinibb pisan, ngok Atua etlasi tweni ko pa. Ko poro sete kaptelasi tweni, ko ngok Atua sete p̄itlasi tweni ko.”

Iesu ko Tomas

²⁴ Tomas, san nga renge jinibb se Iesu esngavöl drromon eru, nga marveruse miwajie m̄elew, sete eptevir renge daron nga Iesu mivini jir. ²⁵ Ko jinibb se Iesu m̄inij nen nir arwerai tevi ni, “Kem ma namlesi Numal!” Ko Tomas owrai tevi nir, “Ejki ma! Poro inu sete ðelesi nel milngen renge nevren nuru, ko sete ðelngi bbösö nevrek renge milnge nel nolon ko ðelngi nevrek renge milnge sir renge nelin, ngok sete numa-osuri.”

²⁶ Mian ko renge nabong owil arasi osuw, ko jinibb sen nir arlik korti kele renge naim; ko Tomas eptevir vajin. Ko metali arkikior. Ko Iesu otur pelari kele livö jir, ko owra “Demat piptevi kami.” ²⁷ Ko owrai tevi Tomas “Kuplingi bbös nevrem iel ko kupmeteni nevrek nuru,

ko kupsareni nevrem kuplingi renge milnge sir renge nelik. Sete nosurien som pijkie, ko kuposuri ma.”

²⁸ Ko Tomas owra lweni tevi Iesu, “Numal suk ko Atua suk!”

²⁹ Ko Iesu owrai tevi Tomas, “Nik kuosuri inu suri kumlesik? Neiren renge nir nga sete marlesik ko marosuri wor!”

Naul ngel nanu nga murongwos puloli

³⁰ Ko Iesu ololi nelesien m̃inij nir elep kele wor renge no jinibb sen nir, nga sete marulir renge naul ngel. ³¹ Ko ngel le ma nir nga molir, nulir nga kami kaposuri nga Iesu evi Mesaea, Atua natun mawos; ko renge nosurien ngok renge nisen, kami kapla mauren rengen.

21

Iesu eplari ji jinibb sen ebut

¹ Vitunen renge ngel, Iesu lweni eviseni ni kele vesan tevi jinibb sen nir renge jeli nuwito ne Taepirias (Galili). Renge sel ngel ko ni miviseni ni lweni rengen, erpel: ² Saemon Pita, Tomas (nga miwajie m̃elew), Nataniel (ne Kena renge Galili) ko natu Sepet nuru, ko nuru m̃inij nen kele eru arlik korti lat sansan. ³ Ko Saemon Pita owrai tevir, owra “Inu bean le pa botutumun.” Ko nir arwerai tevi “Nabinuk, kerr.” Ko nir arivel van, ko arsa renge drrav.

Ko mian ko renge nata mupong nen sete arla nanu san rragrrag. ⁴ Mian ko mijpari rorpong, nat m̃irinrin rranu malum, ko arlesi Iesu mutur renge jeli nuwito renge deñinan. Arlesi ma, ko

setewor arongwose nga mivi Iesu. ⁵ Ko Iesu vajin erij van jir, owra “Nanwarreng nir, kamla mesal?”

Ko nir arwerai tevi, “Ejki rres!”

⁶ Ko ni owrai tevir “Kapjuröni niva van renge drrav devjen rres e, ko kaprevei sopor ko.” Ko nir arloli erpok, arjuröni niva van ngatan renge nuwi; ko sete epriv ko nai aron temijpal ren, ololi setemun arongwos parevei lweni, orrow pelak.

⁷ Mian ko jinibb se Iesu nga mimrreni nen owrai tevi Pita, “O, Numal ko ngok!” Daron nga Saemon Pita moka-runge sweri nga muwra ni mivi Numal, ko esaro ngavilvil, ela lweni sunsun sen ko etatuwe, suri ori tweni re marevei niva; ko orow jubbul van renge nuwi. ⁸ Ko jinibb se Iesu minij nen nir arsaro ngavilvil arevvevei niva renge drrav vini ngaut e, suri nai owun saut rengen. Sete aruj ngasue vanu, erpe ningaw ongut vesan bbong spon. ⁹ Daron nga maran ngaut e, ko arlesi nabb min; ko nai marmasos renge bevla nen, ko niv sopor arto. ¹⁰ Ko Iesu owrai tevir, “Kapla nai ngok nga kama-lai ngok bbong spon vini.”

¹¹ Ko Saemon Pita evan ervei rrrrseni niva vini lat nga mimes e vajin, owun saute nai nga marlelep nir. Nir jijle evi ongut vesan bbulin ngavöl elim drromon itul (153). Ko ngok niva owun saute nai nir, ko sete emarrerr te ejki. ¹² Ko Iesu owrai tevir, “Kapini kaþaan.” Ko jinibb sen nir armetutu nga parsusi tevi, ‘Isi le nik?’ Suri arongwose evi Numal. ¹³ Ko Iesu evini ela niv ko obbur ototvir, elai tevir, ko ololi erpok kele renge nai.

¹⁴ Ngel evi vatolin le nga Iesu miviseni ni lweni tevi jinibb sen nir vitunen renge mimaur luwi kele re mijen.

Iesu ko Pita

¹⁵ Daron nga maraan jile, ko Iesu osusi tevi Saemon Pita, “Saemon Jonas natun, kumrreni inu asie nanu ngel nir?”

“O-o Numal, nik kurongwose nga inu numrreni nik.” Iesu owrai tevi “Kupwungani sipsip suk.” ¹⁶ Mian ko sete epriv ko Iesu osusi varwen tevi ni, “Saemon Jonas natun, kumrreni inu?” Pita owrai lweni tevi “O-o Numal, nik kurongwose nga inu numrreni nik.” Ko Iesu owrai kele tevi, “Kupwungani sipsip suk.” ¹⁷ Ko Iesu osusi vatolin tevi ni, “Saemon Jonas natun, kumrreni inu?”

Pita ornge lengleng esij e suri Iesu owrai vatul kis tevi ni, ‘Nik kumrreni inu?’ Ko owra lweni tevi, “Numal, nik kurongwose nanu nga musuw ngok nir, kurongwose nga inu memrreni nik!”

Ko Iesu owrai lweni kele tevi, “Kupwungani sipsip suk. ¹⁸ Ko nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi nik, Daron nga kumivi m̄elakel e, ko kusre totoni netatuw som, ko kuan lat jile nga musuw ngok nga kummerreni kupan e. Ko daron nga kupa-ivi firtera, ko kupa-sale nevrem nuru, ko jinibb san pia-sere totkoni nuru, ko pia-pitevim van lat nga sete kummerreni kupan e.” ¹⁹ Ngel Iesu owrai suri mijen sev nga Pita pimij rengen, pia-la nosrövien tevi Atua. Muwrai jile nale ngel, ko owrai tevi Pita, “Kupvijuri inu.”

Iesu nuru jinibb sen nga ni mimrreni milep nen

²⁰ Mian ko Pita erieni ko elesi jinibb se Iesu nga Iesu mimrreni milep womunen, m̃er nga m̃ilik lilji Iesu renge daron ne nanen nga maraan, ko mususi tevi, “Numal, isi ko p̃itkai kerasi nik?”

²¹ Daron nga Pita m̃ilesi, ko owrai tevi Iesu “Numal, ko pirpese re m̃erel?” ²² Ko Iesu owrai tevi Pita owra “Poru inu bemarong ni sete mia-mij ko p̃ilik pijpari nga inu bolwi vini, ko ngok erpese renge nik? Nik kupvijurik ko wor.”

²³ Ko nale ngel owlu elep vajin renge kalesia, nga jinibb se Iesu ngel sete pimij te. Ko Iesu sete owrai tevi Pita nga ni sete pimij, ejki, ko owrai bbong ‘Poru inu bemarong ni sete mia-mij ko p̃ilik pijpari inu bolwi vini, ko ngok erpese renge nik?’

²⁴ Inu nuvi m̃ernen le, jinibb se Iesu nga mowra nanu ngel nir, ko moli tututweni nanu ngel nir. Ko kami kamrongwose nale suk evi werweretunen.

Bongsi nale

²⁵ Nanu elep nga elep kele wor nga Iesu mulolir. Poru paruli nir p̃etp̃eti, inu nurrorrmi rreknga naul nen nir parsongni iel ngatan parto p̃etp̃eti rengen puwun saute, ko sete pivter kele e, sopor parjijpon.

xcv

Naul On Nga Mimerr Uripiv
The New Testament in the Uripiv language of
Vanuatu

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators

Language: Uripiv (Uripiv-Wala-Rano-Atchin)

Dialect: Uripiv

Translation by: WBT

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

96303ce7-aa0a-513c-862d-415957a542e1